

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Wisznia Mała
z dnia*

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Wisznia Mała
na lata 2017-2022**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	5
1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	5
2. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII	20
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	23
1. POWIERZCHNIA I POŁOŻENIE GMINY	23
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ.....	23
3. DEMOGRAFIA.....	24
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA.....	26
5. GOSPODARKA	29
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	30
7. EDUKACJA I KULTURA	32
8. OCHRONA ZDROWIA	39
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	44
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	48
11. POMOC SPOŁECZNA	50
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	61
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	63
14. BEZROBOCIE	67
15. BEZDOMNOŚĆ.....	72
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	72
17. RÓWNOŚĆ SZANS KOBIET I MĘŻCZYZN	80
18. SYTUACJA DZIECKA.....	86
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	94
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	97
21. ANALIZA SWOT	100
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	110
1. MISJA.....	110
2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	111
3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA ..	124
4. PROGNOZA ZMIAN.....	124
5. RAMY FINANSOWE	126
6. PROGRAMY I PROJEKTY	127
IV. UWAGI KOŃCOWE	128

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała został przygotowany na lata 2017-2022. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, przeprowadzona na potrzeby opracowania dokumentu strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także na analizie ankiet skierowanych do mieszkańców (liderzy lokalni, losowo wybrani mieszkańcy) i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych.

W ramach diagnozy analizie poddano takie obszary, jak: demografia; infrastruktura techniczna; komunikacja i transport; gospodarka; zasoby i warunki mieszkaniowe; edukacja i kultura; ochrona zdrowia; sport, rekreacja i turystyka; bezpieczeństwo publiczne; pomoc społeczna; sektor pozarządowy; bezrobocie; bezdomność; problemy uzależnień i przemocy w rodzinie; równość płci, sytuacja dziecka; sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych.

Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej w gminie byli losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 33 anonimowo wypełnione arkusze ankiet.

Wśród respondentów było 54,55% kobiet i 30,30% mężczyzn, pozostałe 15,15% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 36-45 lat (27,27%). Następnie reprezentowane były grupy wiekowe 56-65 lat (21,21%), 46-55 lat (18,18%) oraz 26-35 lat (12,12%) oraz osoby w wieku powyżej 65 lat, które stanowiły 9,09% tej próby. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 20-25 lat (3,03%), natomiast 9,09% respondentów nie określiło swojej grupy wiekowej. Pod względem czasu zamieszkiwania w gminie najliczniej reprezentowane były osoby mieszkające w gminie od urodzenia (36,36%), następnie osoby zamieszkujące gminę od 10 do 20 lat (15,15%) oraz ex aequo osoby mieszkające w gminie od roku do 8 lat i od 30 do 45 lat (po 12,12%). Pozostali respondenci (24,24%) nie zadeklarowali czasu przebywania na terenie gminy.

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wzięło udział 29 osób, z których 48,28% stanowiły kobiety, 41,38% stanowili mężczyźni, natomiast 10,34% respondentów nie zadeklarowało swojej płci. Wśród respondentów najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 36-45 lat (31,03% ankietowanych). Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 56-65 lat (24,14%), w wieku 46-55 lat (17,24%) i w wieku 26-35 lat (13,79%). Najslabiej reprezentowana była grupa osób w wieku powyżej 65 lat (3,45%), natomiast 10,34% badanych nie określiło swojej grupy wiekowej. Jeśli chodzi o wskaźnik czasu zamieszkiwania, najliczniej reprezentowane były osoby mieszkające w gminie od urodzenia (37,93%). Kolejne grupy stanowiły osoby mieszkające w gminie od 13 do 20 lat (17,24%), od roku do 10 lat (13,79%) oraz od 30 do 40 lat (10,34%). Odsetek respondentów, który nie zadeklarował czasu przebywania na terenie gminy, stanowił 20,69% próby.

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 4 ankiet wypełnionych przez pedagogów lub dyrektorów funkcjonujących na terenie gminy placówek oświatowych.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, i **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki realizacji działań, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Opracowany dokument strategii stanowi materiał wyjściowy do konstruowania szczegółowych programów i projektów realizowanych w sferze społecznej. Skuteczność wyznaczonych działań w strategii będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz.575 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 489),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827)

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220).
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162).
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U.2016r. poz.195)
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016r., poz.1860).

Podczas realizacji strategii pojawi się również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

1.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

1.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

2. Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

4. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, będzie wspierał innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Blisko siebie – blisko Europy. Dolny Śląsk 2020 jako zintegrowana wspólnota regionalna, region konkurencyjny, spójny, otwarty, dynamiczny”).

Wyznaczono cel generalny („Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku. Dolny Śląsk regionem koncentracji innowacyjnych podmiotów produkcyjnych i usługowych współpracujących z rozwiniętym sektorem badawczym oraz intensywnego rozwoju nowoczesnej turystyki opartej o współpracę międzyregionalną i transgraniczną, tworzących razem atrakcyjne miejsce do życia dla mieszkańców o coraz wyższych kwalifikacjach i rozwiniętej kulturze obywatelskiej”).

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów szczegółowych:

Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.

Cel 2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.

Cel 3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.

Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.

Cel 5. Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych.

Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.

Cel 7. Włączenie społecznie, podnoszenie poziomu jakości i życia.

Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

Przesłanki interwencji i ramy teoretyczne RPO WD 2014-2020 są zdeterminowane zapisami Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Strategii EUROPA 2020, UP, a także stanowiska negocjacyjnego (Position Paper) KE do UP. Wyzwania, które stoją przed województwem dolnośląskim, wyznaczają zakres interwencji RPO WD. Osiągnięcie założonych w Strategii celów będzie możliwe dzięki skupieniu prowadzonych działań w ośmiu kluczowych grupach, nazwanych Makrosferami, skierowanych na wzmocnienie rozwoju gospodarczego Dolnego Śląska i kierunkujących racjonalny dobór przedsięwzięć. Działania ukierunkowane będą na: infrastrukturę, rozwój obszarów miejski i wiejskich, zasoby, turystykę, zdrowie i bezpieczeństwo, edukację, naukę, kulturę, sport i informację, społeczeństwo i partnerstwo, przedsiębiorczość i innowacyjność.

Przewidywane w programie działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im celach tematycznych i priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych:

OŚ PRIORYTETOWA 1. PRZEDSIĘBIORSTWA I INNOWACJE

Realizacja powyższej osi ma na celu: Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji (CT 1); Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (CT 3). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Rozwój infrastruktury badawczej, wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii; wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw; zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP; wspieranie współpracy międzynarodowej w celu poprawy wyników i zwiększenia atrakcyjności regionu; wspieranie przekształcania odkryć naukowych w innowacyjne produkty i usługi – Horyzont 2020;
- Wsparcie konkurencyjności, w tym innowacyjności przedsiębiorstw; wsparcie konkurencyjności sektora MŚP; wspieranie internacjonalizacji MŚP; wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw i stworzenie nowych miejsc pracy – COSME;
- Rozwój infrastruktury badawczej, wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii; rozwój infrastruktury oraz usług instytucji otoczenia; wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw (działalność w ramach klastrów) – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój;

- Wsparcie badań naukowych i rozwoju nowych technologii; współpraca MŚP z sektorem nauki (np. bony na innowacje); wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, szczególnie sektora MŚP – Narodowe Centrum Badania i Rozwoju oraz PARP;
- Wsparcie MŚP w dostępie do kapitału na inwestycje – Europejski Bank Inwestycyjny;
- Zwiększenia powiązań nauki z gospodarką – innowacje w rolnictwie – EFRROW.

ÓŚ PRIORYTETOWA 2. TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNE

Realizacja powyższej osi ma na celu: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych (CT 2). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach, wprowadzaniu do praktyki gospodarczej najnowocześniejszych rozwiązań cyfrowych, w tym wspierającej działalność rynkową; zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w obszarze usług publicznych – Program Operacyjny Cyfrowa Polska;
- Umożliwienie dostępu do sieci szerokopasmowych – EFRROW.

ÓŚ PRIORYTETOWA 3. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Realizacja powyższej osi ma na celu: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach (CT 4). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Wsparcie w zakresie promowania rozwoju wykorzystania energii odnawialnej i efektywności energetycznej przez przedsiębiorców – COSME;
- Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii – LIFE+;
- Zwiększenie efektywności energetycznej; Zwiększenie wykorzystania OZE – POIS;
- Mikroinstalacje OZE – EFRROW.

ÓŚ PRIORYTETOWA 4. ŚRODOWISKO I ZASOBY

Realizacja powyższej osi ma na celu: Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT 5), Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów (CT 6). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami; Ochrona i zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, w tym gospodarki wodnej – LIFE+;
- Wsparcie działań nakierowanych na zapobieganie i minimalizację skutków wystąpienia ryzyka, m.in: powodzi, suszy; rozwój małej retencji; wsparcie w zakresie rozwoju systemu ratownictwa; rozwój systemu gospodarki odpadami; ochrona, zachowanie

i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych; podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków narodowych i obszarów Natura 2000; ochrona bioróżnorodności – POIŚ;

- Budowa lub rozbudowa zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM – KPOŚK.

OSŃ PRIORYTETOWA 5. TRANSPORT

Realizacja powyższej osi ma na celu: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktural sieciowych (CT 7).

W ramach niniejszej osi możliwe sę obszary komplementarności i synergii:

- Rozwój infrastruktural transportowej; zwiększenie dostępności do europejskiej sieci transportowej – POIŚ;
- Uzupełnienie połączeń drugo- i trzeciorzędnych z siecią TEN-T – Instrument „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility);
- Budowa spójnej sieci transportowej (inwestycje drogowe i kolejowe) – Dokument implementacyjny do strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.);
- Budowa, przebudowa i remonty dróg lokalnych (powiatowych i gminnych) – Narodowy program przebudowy dróg lokalnych.

OSŃ PRIORYTETOWA 6. INFRASTRUKTURA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ

Realizacja powyższej osi ma na celu: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (CT 9). W ramach niniejszej osi możliwe sę obszary komplementarności i synergii:

- Włączenie społeczne i walka z ubóstwem; działania na rzecz poprawy dostępu do wysokiej jakości usług medycznych; wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego – POWER;
- Wzmocnienie strategicznej infrastruktural ochrony zdrowia – POIŚ;
- Podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych – Program Operacyjny Cyfrowa Polska;
- Regionalne Programy Operacyjne w zakresie ochrony zdrowia;
- Inwestycje w infrastrukturę będą ściśle powiązane i możliwe do realizacji łącznie z interwencją przewidzianą w ramach osi priorytetowych EFS – EFS;

OSŃ PRIORYTETOWA 7. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Realizacja powyższej osi ma na celu: Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (CT 10). W ramach niniejszej osi możliwe sę obszary komplementarności i synergii:

- Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego; Poprawa jakości kształcenia; Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych – POWER;
- Inwestycje w infrastrukturę będą ściśle powiązane i możliwe do realizacji łącznie z interwencją przewidzianą w ramach osi priorytetowych EFS – EFS;

OSI PRIORYTETOWA 8. RYNEK PRACY

Realizacja powyższej osi ma na celu: Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników (CT 8). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego; wsparcie systemowe dla rozwoju MŚP i ich Kadr – POWER;
- Wzmacnianie umiejętności oraz szans na zatrudnianie; wspieranie przedsiębiorczości – Erasmus dla wszystkich;
- Rozwój umiejętności i postaw sprzyjających; przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród nowych przedsiębiorców – COSME;
- Kompleksowe wsparcie dla pracowników zwalnianych w wyniku zmian strukturalnych – Europejski Fundusz Dostosowań do Globalizacji;
- Inwestycje w infrastrukturę stanowią uzupełnienie działań w ramach osi priorytetowej – EFRR;
- Rozwój działalności pozarolniczej przyczyniającej się do wzrostu zatrudnienia na obszarach wiejskich – EFRROW.

OSI PRIORYTETOWA 9. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Realizacja powyższej osi ma na celu: Wspieranie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (CT 9). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Wsparcie integracji oraz aktywizacji osób najbardziej potrzebujących – Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ);
- Wsparcie integracji oraz aktywizacji obywateli państw trzecich – Europejski Fundusz Migracji i Azylu;
- Poprawa szans na włączenie społeczne osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i zawodowej; działania na rzecz poprawy dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych – POWER;
- Wsparcie przedsiębiorczości społecznej – Program na rzecz przemian i innowacji społecznych;
- Inwestycje w infrastrukturę stanowią uzupełnienie działań w ramach osi priorytetowej – EFRR.

OSI PRIORYTETOWA 10. EDUKACJA

Realizacja powyższej osi ma na celu: Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (CT10). W ramach niniejszej osi możliwe są obszary komplementarności i synergii:

- Poprawa jakości kształcenia; Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy. Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych – POWER;
- Możliwość uczenia się osób indywidualnych; Współpraca instytucjonalna między placówkami edukacyjnymi, a przedsiębiorstwami – Erasmus dla wszystkich;
- Inwestycje w infrastrukturę stanowią uzupełnienie działań w ramach osi priorytetowej – EFRR.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020 stanowi narzędzie realizacji polityki innowacyjnej Samorządu Województwa Dolnośląskiego, koncentrującej się na celach związanych z promowaniem i wspieraniem rozwoju, dyfuzji i wydajnego użycia nowych produktów, usług i procesów, zarówno wewnątrz organizacji (niezależnie od tego, czy dotyczy podmiotów publicznych czy prywatnych), jak i w ujęciu rynkowym. W przypadku realizacji działań badawczych i innowacyjnych, wspieranych w obszarze energetyki oraz inwestycji w technologię energetyczną istotna jest ich zgodność z celami planu w dziedzinie technologii energetycznych (SET). Misja RSI WD została określona jako: Dolny Śląsk – miejscem inspiracji dla innowacyjnego rozwoju.

Cele strategiczne:

1. Wzmacnianie innowacyjnych umiejętności i postaw, kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy.
2. Zwiększenie szansy na sukces innowacyjnych projektów biznesowych.
3. Wzrost potencjału innowacyjnego dolnośląskich jednostek naukowych.
4. Rozwój współpracy w gospodarce w obszarze innowacji.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, stanowiąc integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest jej dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółowiającym działania Samorządu Województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej. Ze względu na

zakres merytoryczny ma wymiar horyzontalny, obejmuje bowiem swoim zakresem różne obszary aktywności i integracji społecznej. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020 stanowi również strategiczne nawiązanie do kierunków działań i zapisów ujętych w Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2005-2013.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020 składa się z trzech głównych części: diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa dolnośląskiego, określenia priorytetów i działań strategicznych województwa dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej oraz modułu wdrożeniowego.

Celem głównym Strategii jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna. Cel ten realizowany będzie w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: **Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie**.

Obszar WSPARCIE obejmuje zespół działań skierowany na zaspokajanie specyficznych potrzeb, wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, zagospodarowywanie deficytów, wsparcie rodzin w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie osób niesamodzielnych, w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania, wsparcie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie ubóstwu, niwelowanie skutków uzależnień, przemocy, działania na rzecz osób bezdomnych, działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obszar AKTYWIZACJA obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym: pobudzanie aktywności określonych kategorii społecznych, aktywna polityka społeczna, profilaktyka, promocja określonych wartości, postaw, stylów życia, ekonomia społeczna. W makrosferze tej ujęto również całokształt działań skierowanych do osób bezrobotnych, ponieważ ich nadrzędnym celem jest powrót do aktywnego zaangażowania na rynku pracy, stąd nawet działania osłonowe i wspierające służą aktywizacji na rynku pracy.

Obszar INTEGRACJA obejmuje działania mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości, działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowa kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzanie i promowanie innowacji w sferze społecznej, badania, transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Obszar WSPÓŁDZIAŁANIE obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje

i kompetencje kadr służb społecznych, doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Każdy z obszarów znajduje swoje rozwinięcie w szeregu priorytetów i działań strategicznych, uzupełnionych o działania operacyjne, wskazane w ramach poszczególnych działań strategicznych.

Zadaniem Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań. Zapisy zawarte w Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 rozwinięte zostały w szczegółowych programach tematycznych, wskazujących kierunki rozwoju i działania w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Trzebnickiego na lata 2014-2022

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym priorytety w przyszłych działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Ma pomóc w prawnym umocowaniu konkretnych, planowanych przedsięwzięć, umożliwić absorpcję środków na realizację tych działań pochodzących ze źródeł zewnętrznych, zwłaszcza ze środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Dokument powstał w oparciu o analizę i ocenę ogólnej sytuacji społecznej w powiecie trzebnickim oraz przeprowadzoną analizę mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń polityki społecznej na terenie powiatu trzebnickiego. W trakcie prac nad strategią wyznaczono poniższe cele strategiczne i operacyjne, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania ważnych problemów społecznych.

Cel strategiczny 1. Tworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej.

Cele operacyjne:

- Organizowanie spotkań złożonych z przedstawicieli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodków Pomocy Społecznej, jednostek organizacyjnych powiatu, organizacji pozarządowych w celu wypracowania wspólnych rozwiązań obecnych problemów społecznych.

- Rozwijanie precyzyjnej i efektywnej wymiany informacji dotyczącej osób zagrożonych wykluceniem społecznym pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a instytucjami działającymi na obszarze całej Polski.
- Propagowanie idei wolontariatu oraz wspieranie wspólnych inicjatyw wolontariuszy z instytucjami działającymi na terenie powiatu.
- Rozpowszechnianie działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy.
- Ustawiczne wzbogacanie kompetencji i podwyższanie kwalifikacji zawodowych i społecznych osób zatrudnionych w organizacjach i instytucjach pomocy społecznej poprzez udział w seminariach, szkoleniach, kursach, warsztatach czy konferencjach z zakresu pomocy społecznej.

Cel strategiczny 2. Budowanie spójnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i osób starszych.

Cele operacyjne:

- Podnoszenie świadomości społecznej osób pełnosprawnych na temat możliwości oraz potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Tworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych, technicznych.
- Kształtowanie postaw oraz przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat osób niepełnosprawnych będących pełnowartościowymi członkami społeczeństwa.
- Budowanie wielospecjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego skierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Upowszechnianie kształcenia włączającego oraz specjalnego.
- Wspieranie integracji społecznej osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych poprzez organizowanie wspólnych inicjatyw obywatelskich, festynów, imprez okolicznościowych i sportowych.
- Podejmowanie działań mających na celu wczesną interwencję oraz wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych bądź zagrożonych niepełnosprawnością.
- Zwiększenie dostępności osobom niesłyszącym usług świadczonych przez urzędy poprzez komunikowanie się z nimi za pomocą znaków Polskiego Języka Migowego.

- Aktywizowanie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, rozwijanie umiejętności społecznych, zapewnienie możliwości odbywania stażu osobom niepełnosprawnym w ramach prowadzonych projektów.
- Wspieranie powstawania na otwartym rynku miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie osób niepełnosprawnych stawiających pierwsze kroki na otwartym rynku pracy poprzez finansowanie usług osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej, trenera aktywności lub trenera pracy.
- Monitorowanie pracy Domów Pomocy Społecznej oraz ciągle podwyższanie standardów życia osób niepełnosprawnych i osób starszych będących ich mieszkańcami, z jednoczesnym uwzględnieniem ich potrzeb emocjonalnych, seksualnych, społecznych oraz zdrowotnych.
- Adaptacja dworku w Rościszewicach na cele społeczne.
- Rozwój opieki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Inicjowanie tworzenia Klubów Seniora i wspieranie istniejących Uniwersytetów Trzeciego Wieku.
- Rozwój poradnictwa społecznego oraz wolontariatu dla osób starszych, szczególnie samotnych – tworzenie punktów informacyjnych, grup wsparcia i innych form aktywnego spędzania wolnego czasu.

Cel strategiczny 3. Wspieranie rodzin w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, rozwijanie pieczy zastępczej oraz aktywizacja i integracja pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

Cele operacyjne:

- Integracja rodzin z ich środowiskiem lokalnym.
- Wdrażanie lokalnych programów promujących rodzinę oraz postawy prorodzinne.
- Prowadzenie poradnictwa pedagogicznego oraz psychologicznego dla rodzin z trudnościami wychowawczymi.
- Zintensyfikowanie pracy socjalnej w rodzinach należących do środowisk z „grupy ryzyka”.
- Organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców tego potrzebujących.
- Rozwijanie pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki ze strony biologicznych rodziców.
- Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
- Wspieranie rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji wychowawczych.

- Prowadzenie grup wsparcia oraz dążenie do integracji rodzin zastępczych.
- Wspieranie biologicznych rodziców w dążeniach do odzyskania praw rodzicielskich.
- Monitorowanie działającego Domu Dziecka w Obornikach Śląskich oraz utworzenie nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej.
- Zwiększenie liczby mieszkańców Hostelu dla usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- Pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych.
- Aktywizowanie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, rozwijanie umiejętności społecznych, zapewnienie możliwości odbywania stażu usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w ramach prowadzonych projektów.

Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne:

- Prowadzenie kampanii społecznej przeciwko przemocy w rodzinie.
- Uwrażliwianie lokalnej społeczności na przejawy przemocy w rodzinie mieszkającej w sąsiedztwie – przełamywanie stereotypu problemu zamkniętego w „czterech ścianach”.
- Rozpowszechnianie działalności skierowanej na poradnictwo rodzinne.
- Prowadzenie profilaktyki w kierunku rozwiązywania problemów społecznych i rodzinnych.
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego) dla ofiar przemocy.
- Opracowywanie nowatorskich projektów na rzecz pomocy rodzinom.
- Świadczenie pomocy socjalnej i środowiskowej oraz terapii dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Prowadzenie programów korekcyjnych dla sprawców przemocy.

Cel strategiczny 5. Aktywizacja lokalnego rynku pracy na rzecz osób wykluczonych społecznie.

Cele operacyjne:

- Wspieranie procesów integracji i adaptacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.

- Kompleksowe wsparcie rodzin zagrożonych dziedziczeniem bezrobocia.
- Dostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy poprzez udział w bezpłatnych szkoleniach i kursach zawodowych.
- Dostosowanie poradnictwa i doradztwa zawodowego do potrzeb rynku pracy i możliwości osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Zwiększenie dostępu i uczestnictwa na rynku pracy kobiet oraz osób w wieku 25-34 lata i powyżej 50. roku życia.
- Rozwijanie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród osób z zawodowym wykształceniem.
- Umożliwienie nabycia doświadczenia zawodowego poprzez organizację praktyk zawodowych, staży, subsydiowanego zatrudnienia, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej dla grup podwyższonego ryzyka zagrożonego wykluczeniem społecznym.
- Wprowadzenie zintegrowanego systemu informatycznego pozwalającego w szybki sposób pozyskać informacje o wolnych miejscach pracy, nawiązywać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Strategia Rozwoju Gminy Wisznia Mała na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Wisznia Mała jest dokumentem programowym planowania i prowadzenia polityki rozwoju gminy, spajającym wyzwania i paradygmaty polityki rozwoju przedstawione w dokumentach o charakterze nadrzędnym. Dokument odnosi się kompleksowo do poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego i zarządzania gminą, pozwala na wypracowanie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój oraz stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawania inicjatyw społecznych.

W pracach nad strategią dokonano analizy społeczno-gospodarczej gminy, analizy badań ankietowych, analizy SWOT, przeprowadzono warsztaty strategiczne oraz zidentyfikowano problemy. Następnie sformułowano wizję rozwoju gminy („Zintegrowany rozwój oparty na łądzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym łączący wysoki poziom życia z trwałym rozwojem gospodarczym i troską o środowisko naturalne”) oraz zdefiniowano następujące cele strategiczne i priorytety:

Cel strategiczny 1.

Ład przestrzenny łączący troskę o środowisko naturalne z wyzwaniami cywilizacyjnymi.

Priorytet 1.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.

Priorytet 2.

Poprawa jakości infrastruktury komunikacji publicznej.

Priorytet 3.

Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska.

Cel strategiczny 2.

Ład społeczno-gospodarczy zapewniający wzrost poziomu życia i trwały rozwój gospodarczy zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Priorytet 1.

Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji i włączeniu społecznemu.

Priorytet 2.

Integracja mieszkańców gminy.

Priorytet 3.

Rozwój usług społecznych.

Priorytet 4.

Rewitalizacja społeczna, ekonomiczna i przestrzenna obszarów problemowych.

Priorytet 5.

Rozwój infrastruktury gospodarczej wzmacniającej funkcjonowanie i współpracę małych i średnich przedsiębiorstw.

Priorytet 6.

Rozwój funkcji rolniczej.

Realizacja strategicznej wizji rozwoju powinna doprowadzić do osiągnięcia trwałej równowagi pomiędzy sferami: przestrzenną, społeczną i gospodarczą, a tym samym utrwalić stabilny i zrównoważony rozwój gminy Wisznia Mała.

2. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022. W jej ramach zostały wskazane trudności w realizacji wyznaczonych działań, osiągnięcia oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Największe trudności we wdrażaniu strategii stanowiły:

- brak możliwości lokalowych i wystarczających środków finansowych na zrealizowanie założenia Centrum Informacji Zawodowej,
- brak odpowiednich projektów unijnych.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii

1. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych.
2. Udział młodzieży (15-26 lat) w projektach/stażach finansowanych z funduszy UE, dotyczących podnoszenia kwalifikacji.
3. Zintegrowanie działań przez różne jednostki na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Atrakcyjna oferta edukacyjna w świetlicach dla dzieci osób uzależnionych.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

- nie utworzono Centrum Informacji Zawodowej,
- nie uruchomiono telefonu zaufania,
- nie podjęto wystarczających działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania

- kontynuacja szkoleń dla kadry,
- utworzenie świetlic z programem profilaktycznym,
- rozszerzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych,
- stworzenie programu/projektu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Zrealizowane programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych:

- Projekt Kompetentne Pomaganie;
- Program profilaktyki patologii społecznej dzieci i młodzieży,
- Projekt integracji i otwarcia się gminy.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że osiągnięto zaawansowane przygotowanie do wdrożenia założeń strategii; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń strategii; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia strategii; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń strategii; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia strategii, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3,9.

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że strategia została opracowana bez określenia ram czasowych jej obowiązywania. Ze względu na problemy lokalowe, finansowe i kadrowe nie wszystkie założenia zostały zrealizowane. Przedsięwzięcia, których dotąd nie zrealizowano, zostaną uwzględnione wśród założeń nowo konstruowanego dokumentu, w związku z powyższym ich realizacja nastąpi w późniejszym terminie.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. POWIERZCHNIA I POŁOŻENIE GMINY

Gmina Wisznia Mała jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie trzebnickim. Zajmuje powierzchnię 103,36 km² i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina Wisznia Mała graniczy od południa z Wrocławiem, od północnego zachodu z gminą Oborniki Śląskie, od północnego wschodu z gminą Długołęka, natomiast od północy z Trzebnicą.

Gmina składa się z 19 jednostek osadniczych i podzielona jest na 16 sołectw: wieś gminna Wisznia Mała, Kryniczno, Krzyżanowice, Ligota Piękna, Malin, Mienice, Machnice, Ozorowice, Psary, Pierwoszków, Piotrkowiczki, Rogoź, Strzeszów, Szewce, Szymanów i Wysoki Kościół. Największymi miejscowościami w gminie są: Psary, Szymanów, Strzeszów, Ligota Piękna i Szewce. Ponadto, w granicach gminy zlokalizowane są trzy przysiółki: Gaj, Raków Wielki i Kalina oraz 3 osady: Cienin, Raków i Biskupice, które położone są w części byłego poligonu wojskowego.

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy usytuowany jest pomiędzy rzeką Widawą a Wzgórzami Trzebnickimi na obszarze wysokości od 110 do 247 m n.p.m. (wzgórza Wiszniak położone w Piotrkowiczkach).

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Wisznia Mała pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne (w sąsiedztwie Wrocławia, przy europejskiej trasie E261) oraz walory krajobrazowe (Wzgórze Trzebnickie, Dolina Widawy, tereny zielone i czyste środowisko naturalne). Duże znaczenie przywiązywali również do dobrze funkcjonującej komunikacji, infrastruktury drogowej i kolejowej (dogodny dojazd) oraz postępującej rozbudowy dróg (budowa drogi S5). Respondenci docenili także dbałość o placówki oświatowe i bazę rekreacyjno-sportową. W dalszej kolejności ankietowani

wymienili spokój i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, gospodarność oraz aktywność organizacji pozarządowych.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat czynników, które w największym stopniu ograniczają możliwości rozwojowe gminy, najczęściej pojawiał się brak środków finansowych na rozwój i inwestycje gminne wynikający z niskich dochodów budżetowych (wielu mieszkańców rozlicza się z fiskusem poza gminą). Za równie istotną kwestię ankietowani uznali zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy, ograniczone działania służące pozyskaniu inwestorów i brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Według badanych dużym problemem jest zły stan nawierzchni dróg, brak kanalizacji we wszystkich miejscowościach oraz występujące problemy komunikacyjne. Wspomniano również o starzejącym się społeczeństwie, braku zaangażowania mieszkańców w życie gminy, niewystarczających inwestycjach w infrastrukturę turystyczną.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano poprawę stanu nawierzchni dróg lokalnych oraz inwestycje w infrastrukturę gminną (kanalizacja, gazyfikacja, budowa chodników i oświetlenia), a także usprawnienie komunikacji publicznej. Wśród niezbędnych do realizacji działań wymieniano rozwój sieci placówek oświatowych (rozbudowę sieci szkół i rozwój opieki świetlicowej), powstawanie żłobków, przedszkoli, budowę placów zabaw, rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej (budowa hali sportowej, wytyczanie ścieżek rowerowych, modernizacja ośrodka sportów wodnych) oraz promowanie sportu i aktywności fizycznej. Za równie ważne uznano inicjowanie działań w obszarze kultury. W tym kontekście zwrócono uwagę na dostosowanie świetlic i szkół do pełnienia funkcji lokalnych ośrodków kultury, zatrudnienie animatorów kultury oraz organizowanie spotkań i imprez integrujących mieszkańców. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli także pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy oraz uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2016 roku gmina Wisznia Mała miała 9 439 mieszkańców, w tym 4 812 kobiet, które stanowiły 50,98% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 92 osoby na km². W latach 2014-2016 z roku na rok systematycznie zwiększała się zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i osób starszych, wahaniom ulegała natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 798	1 825	1 867
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 160	6 188	6 185
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 251	1 295	1 387
ogółem	9 209	9 308	9 439

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Wisznia Mała przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba urodzeń	115	90	91
liczba zgonów	62	75	78
przyrost naturalny	53	15	13

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W analizowanym okresie liczba urodzeń w gminie Wisznia Mała ulegała wahaniom, natomiast liczba zgonów rosła. Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny był dodatni, ale z roku na rok znacznie się zmniejszał (z 53 w 2014 r., do 13 w 2016 r.).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
zameldowania spoza gminy	135	140	271
w tym z zagranicy	75	80	78
wymeldowania poza gminę	35	40	52
w tym za granicę	4	5	7
saldo migracji ogółem	100	100	219

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. Saldo migracji w latach 2014-2015 utrzymywało się na tym samym poziomie, natomiast w 2016 r. nastąpił jego znaczny wzrost. Bilans migracji był stale korzystny (100 w 2014 r., 100 w 2015 r., 219 w 2016 r.).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w gminie Wisznia Mała, jakkolwiek na ogół korzystne, każą zwrócić uwagę na niepokojące

tendencje uwidocznione w 2016 roku. Dotyczą one zmniejszającego się przyrostu naturalnego oraz coraz liczniejszej grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Osobom starszym trzeba będzie udzielić stosownej pomocy, zarówno materialnej, jak i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. Jest to wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA

W gminie Wisznia Mała dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, zaopatrująca w wodę 100% mieszkańców gminy. W 2016 r. długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 126 km. Podmiotem zaopatrującym gminę w wodę jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Wiszni Małej z siedzibą w Strzeszowie. Przeważająca część gminy posiada nowoczesną sieć przesyłową i rozdzielczą oraz studnie o wydajności gwarantującej pokrycie w całości potrzeb mieszkańców i przedsiębiorstw. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga natomiast sieć gazowa i kanalizacyjna.

W 2016 r. funkcjonowało w gminie ok. 60 km czynnej sieci gazowej, a korzystało z niej ok. 40% mieszkańców gminy (3 776 osób). Jeśli chodzi o sieć kanalizacyjną, to w analizowanym roku funkcjonowało 37 km sieci, a korzystało z niej ok. 30% mieszkańców (2 776 osób).

Na terenie gminy w miejscowości Strzeszów funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 500 m³/dobę, przyjmująca ścieki z miejscowości: Wisznia Mała, Ligota Piękna i Strzeszów. Z kolei w miejscowości Mienice działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, gdzie mieszkańcy mogą dostarczać tzw. odpady problemowe.

Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 81,37 km (w tym 29,03 km dróg gminnych). Odległość z Wiszni Małej do Trzebnicy to ok. 10 km, do Wrocławia ok. 16,5 km, natomiast do Oleśnicy ok. 41 km. Przez obszar gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym – trasa E261, która stanowi fragment polskiej drogi krajowej nr 5, łączącej (wraz z odcinkiem drogi krajowej nr 91 między Grudziądzem a Gdańskiem) jedno z największych aglomeracji miejskich w Polsce, tj. Trójmiasto, aglomeracje: bydgoską, poznańską, wrocławską oraz wałbrzyską.

Na terenie gminy znajduje się jedna utwardzona ścieżka rowerowa (o długości ok. 11 km) – wzdłuż DK 5 (Psary – Kryniczno – Ligota Piękna – Wisznia Mała – Wysoki Kościół – Machnice).

Na terenie gminy Wisznia Mała funkcjonuje:

- a. komunikacja gminna:
 - linia autobusowa nr 601 relacji: Wisznia Mała – Piotrkowiczki – Mienice – Machnice – Pierwoszków – Wisznia Mała (10 kursów dziennie);
 - linia autobusowa nr 602 relacji: Wisznia Mała – UG, Strzeszów, Ozorowice, Szewce – Szkoła, Świniary, Szewce – Szkoła, Ozorowice, Strzeszów, Wisznia Mała – UG (15 kursów w dni powszednie, w tym 7 do Świniar, po 3 kursy w sobotę i w niedzielę);
 - linia autobusowa nr 603 relacji: Wisznia Mała – Ligota Piękna – Malin – Kryniczno – Rogoż – Kryniczno – Malin – Ligota Piękna – Wisznia Mała (3 kursy dziennie);
- b. komunikacja realizowana w wyniku porozumienia gminy Wisznia Mała z gminą Wrocław:
 - linia autobusowa relacji: Wrocław – Psary wydłużona do Szymanowa i Krzyżanowic;
 - linia autobusowa relacji: Wrocław – Krzyżanowice;
- c. komunikacja relacji Wrocław – Trzebnica realizowana przez PKS i innych przewoźników autobusowych;
- d. komunikacja zorganizowana w ramach linii regularnej, głównie w celu dowozu dzieci do szkoły:
 - linia autobusowa relacji: Trzebnica – Mienice – Wisznia Mała (przez Machnice, Wysoki Kościół, Pierwoszków, Piotrkowiczki, Ligotę Piękną);
 - Linia autobusowa relacji: Trzebnica – Mienice – Szymanów – Kryniczno (przez Machnice, Wysoki Kościół, Pierwoszków, Piotrkowiczki, Wisznę Małą, Kryniczno, Rogoż, Psary, Ligotę Piękną, Malin);
- e. komunikacja organizowana przez prywatnych przewoźników drogowych:
 - linia autobusowa relacji: Rościszewice – Uraz – Pęgów (przez Szewce);
 - linia autobusowa relacji: Oborniki Śląskie – Gołędziów – Pęgów (przez Szewce);
 - linia autobusowa relacji: Trzebnica – Pierwoszków – Trzebnica.

Czynne stacje i przystanki kolejowe w gminie, to:

- a. stacja kolejowa w miejscowości Szewce (pociągi relacji Wrocław – Poznań);

- b. przystanek kolejowy w miejscowości Pierwoszów – Miłocin (pociągi Kolei Dolnośląskich relacji Trzebnica – Wrocław).

Najlepsze połączenia komunikacyjne posiadają sołectwa zlokalizowane w rejonie drogi krajowej nr 5 (Szymanów, Kryniczno, Ligota Piękna, Wisznia Mała), a zwłaszcza przyległe do miasta Wrocław Psary. Mieszkańcy tych sołectw mogą dotrzeć do szkoły i pracy we Wrocławiu lub Trzebnicy bez potrzeby przesiadania się. Mieszkańcy większości pozostałych sołectw w celu dotarcia do Wrocławia lub Trzebnicy muszą skorzystać najpierw z komunikacji gminnej, a następnie komunikacji organizowanej na trasie Wrocław – Trzebnica.

Trudności komunikacyjne występują w niektórych sołectwach oddalonych od drogi krajowej nr 5, takich jak Rogoź, Malin, Machnice, w których mieszkańcy przemieszczają się głównie własnym transportem i w związku z tym wykazują małą potrzebę korzystania z komunikacji publicznej. Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2016 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	126
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	9 439
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	37
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 776
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	2 776
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	60,1
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	3 776
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie (w km)	81,375
w tym długość dróg gminnych (w km)	29,034

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Uzupełniając dane odnoszące się do infrastruktury technicznej, warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar edukacji, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2014-2016, to:

- budowa świetlic w Krzyżanowicach, Mienicach, Rogożu i Psarach;

- modernizacja szkół w Wiszni Małej i Psarach;
- budowa kanalizacji sanitarnej w Ligocie Pięknej, Wysokim Kościele i Wiszni Małej;
- modernizacja budynku oraz zagospodarowanie terenu Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Wiszni Małej;
- przebudowa dróg powiatowych w Szymanowie i Pierwoszowie;
- przebudowa dróg gminnych w Krynicznie, Malinie, Ligocie Pięknej, Szewcach, Ozorowicach, Piotrkowiczkach.

5. GOSPODARKA

Gmina Wisznia Mała ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 74 km², tj. ponad 71% powierzchni gminy (z tego grunty orne obejmują ok. 58 km², tj. 56% powierzchni gminy). Lasy stanowią ponad 14% terenu gminy. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)		10 336
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7 349
w tym:	grunty orne (w ha)	5 786
	sady (w ha)	77
	łąki i pastwiska (w ha)	1 146
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		1 483
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków		1 504

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Na terenie gminy Wisznia Mała występują gleby o wysokiej, głównie I-III klasie bonitacyjnej. Są to gleby wytworzone z lessów i pyłów ilastych Wzgórz Trzebnickich oraz z glin lekkich, średnich i ciężkich w obrębie Równiny Oleśnickiej. Gleby te charakteryzują się prawidłowymi stosunkami powietrzno-wodnymi, są bardzo żyzne i odpowiednie dla wszelkich upraw polowych, zwłaszcza jak warzywnictwo i sadownictwo. Niewielkie powierzchnie zajmują gleby średniożyzne, wytworzone z piasków gliniastych na glinach kl. IVb i V, łatwe w uprawie. Fragmentami występują gleby wytworzone z pyłów i glin napiaskowych, skłonne do poruszeń. Znaczne powierzchnie zajmują gleby kompleksów wadliwych, położone na stokach Wzgórz Trzebnickich o większej ekspozycji, które są narażone na erozję. Najslabszymi są gleby z piasków głębokich, mało żyzne, zbyt ubogie i zbyt suche.

Gmina Wisznia Mała znajduje się w grupie jednostek samorządowych województwa dolnośląskiego o najlepszych warunkach przyrodniczych do prowadzenia produkcji rolniczej pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W południowej części gminy przeważają gospodarstwa ogrodnicze, natomiast w północnej części gminy sady. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej jest rolnictwo indywidualne. W strukturze gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, najmniejszy udział w strukturze gospodarstw rolnych zajmują gospodarstwa 10-15 ha. Do podstawowych gałęzi produkcji rolnej w gminie należy uprawa zbóż i rzepaku oraz produkcja mleka. Hodowla zwierzęca ukierunkowana jest głównie na chów drobiu i trzody chlewnej.

Na terenie gminy nie występują znaczne pokłady surowców naturalnych, w związku z czym nie jest prowadzona eksploatacja surowców na dużą skalę. Teren gminy jest stosunkowo ubogi pod względem występowania surowców budowlanych. Obecnie eksploatowane są polodowcowe złoża kruszyw naturalnych. Największe z nich znajduje się we wsi Pierwoszów. Koncesja przewiduje jego eksploatację do 2022 r. w ilości do 170 tys. ton rocznie. Dane na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	770	800	840

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W latach 2014-2016 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie rosła. Większość podmiotów gospodarczych funkcjonowała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (najczęściej w handlu, budownictwie i przetwórstwie przemysłowym oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej). Mając na uwadze istotną z punktu widzenia przyszłości gminy funkcję mieszkaniową i rekreacyjną, ważne jest, że na obszarze gminy Wisznia Mała nie lokuje się duży przemysł, który może być uciążliwy dla środowiska i mieszkańców.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań

w gminie Wisznia Mała, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2014-2016. W tabeli wyodrębniono również dane na temat mieszkań komunalnych.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba mieszkań w gminie ogółem	2 939	2 997	b.d.
liczba izb mieszkalnych	14 926	15 254	b.d.
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	364 763	374 239	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	124,1	124,9	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	37,0	37,9	b.d.
liczba mieszkań komunalnych	29	29	24
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	102	102	87
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 680	1 680	1 338
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	57,93	57,93	55,75
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	112	97	77
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	15	17,32	17,38
liczba mieszkań socjalnych	–	–	–
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	2	–	1
łączna powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	412,23	–	107,20

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W latach 2014-2015 ogólna liczba mieszkań w gminie wzrastała, podobnie zwiększała się liczba izb mieszkalnych oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań, a także przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania. Na zbliżonym poziomie utrzymywała się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę.

W latach 2014-2016 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach mieszkaniowych gminy zmniejszyła się (z 29 w latach 2014-2015 do 24 w 2016 r.), podobnie zmniejszyła się liczba izb w mieszkaniach komunalnych (ze 102 w latach 2014-2015 do 87 w 2016 r.) oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (z 1 680 m² w latach 2014-2015 do 1 338 m² w 2016 r.), a także przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego (z 57,93 m² w latach 2014-2015 do 55,75 m² w 2016 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę w analizowanym okresie wzrosła (z 15 m² w 2014 r. do 17,38 m² w 2016 r.). W latach 2014-2016 gmina nie dysponowała mieszkaniem socjalnym.

W latach 2014-2016 oddano w gminie do użytkowania w sumie 3 nowe budynki niemieszkalne (2 w 2014 r. i 1 w 2016 r.), o łącznej powierzchni użytkowej odpowiednio: 412,23 m² i 107,20 m².

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Wiszni Małej tej formy pomocy udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	2	3	4
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	16	22	33
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	7 548	7 787	11 296

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W latach 2014-2016 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, nieznacznie wzrastała, rosła także liczba przyznanych dodatków. Z roku na rok zwiększała się też wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (od 7 548 zł w 2014 r. do 11 296 zł w 2016 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

7.1. OŚWIATA I OPIEKA NAD DZIEĆMI

W roku szkolnym 2015/2016 w gminie Wisznia Mała funkcjonowały następujące placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe:

- Artystyczne Przedszkole Niepubliczne „Maluszkowo” – ul. Kasztanowa 18, Psary,
- Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego „Mały Szewczyk” – ul. Strzeszowska 7, Szewce,
- Prywatne Przedszkole „Bajka” – ul. Trzebnicka 12, Kryniczno,
- Przedszkole „Wesołe Skrzaty” – ul. Parkowa 27, Krzyżanowice,
- Przedszkole Publiczne w Strzeszowie – ul. Lipowa 35, Strzeszów,
- Punkt Przedszkolny „Pluszowy Kącik” – ul. Na Kolonii 74, Ligota Piękna,
- Szkoła Podstawowa w Psarach im. Jana Pawła II (Edukacja przedszkolna – kl. 0, Szkoła Podstawowa) – ul. Główna 40, Psary,
- Szkoła Podstawowa w Wiszni Małej (Edukacja przedszkolna – kl. 0, Szkoła Podstawowa) – ul. Szkolna 51, Wisznia Mała;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szewcach (Edukacja przedszkolna – kl. 0, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum Publiczne) – ul. Strzeszowska 7, Szewce,

- Zespół Szkół im. Św. Jadwigi Śląskiej w Krynicznie (Edukacja przedszkolna – kl. 0, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum Publiczne) – ul. Szkolna 6, Kryniczno.

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

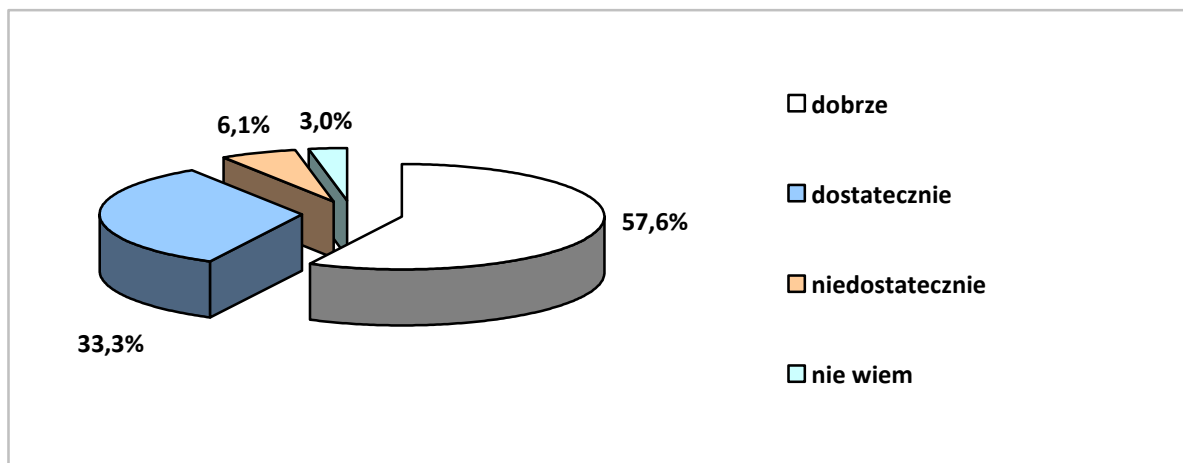
Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe w gminie w roku szkolnym 2015/2016

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	10	299	27
w tym przedszkola	6	151	20
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	4	110	5
szkoły podstawowe	4	703	31
szkoły gimnazjalne	2	119	29

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły poznać opinie mieszkańców gminy na temat infrastruktury oświatowej, jakości oferty edukacyjnej szkół, zaspokajania potrzeb w zakresie opieki w żłobkach i przedszkolnej oraz atrakcyjności oferty kulturalnej w gminie, a także istniejących deficytów w tych obszarach. Poniższe wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania o infrastrukturę oświatową i jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie.

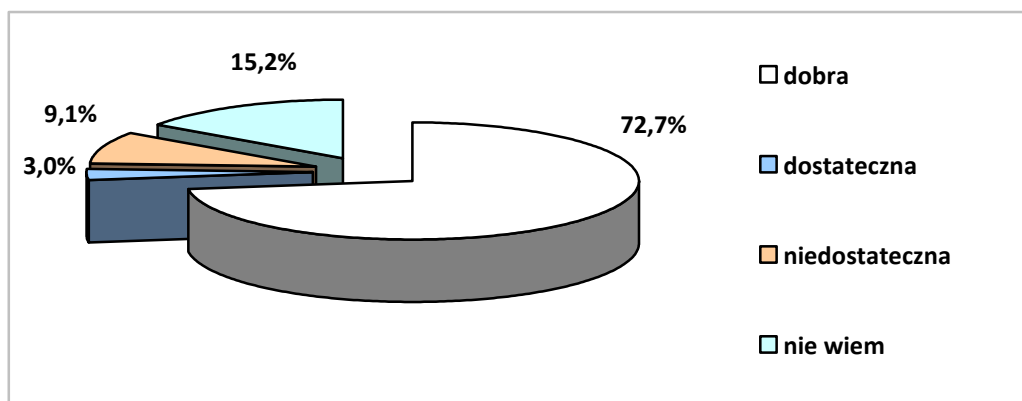
Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia infrastrukturę oświatową w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 90,9%) pozytywnie oceniła infrastrukturę szkół w gminie. Ponad 57% respondentów uznało ją za dobrą, a jedna trzecia badanych przyznała, że jest dostateczna. Jako niedostateczną określiło ją 6,1% badanych. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 3% pytaných.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pan jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie?

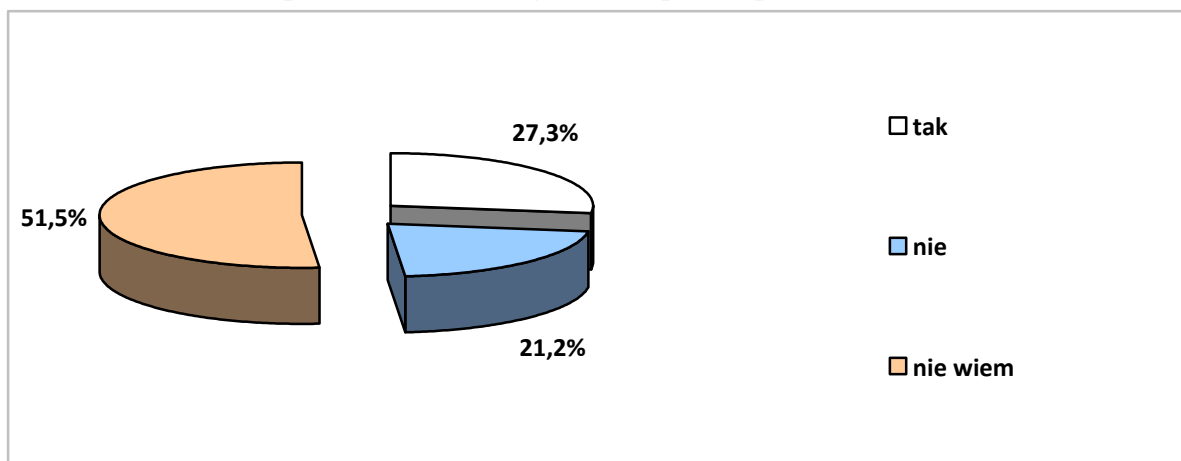

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta edukacyjna szkół w gminie także została oceniona pozytywnie. Prawie 73% badanych uznało ją za dobrą, a kolejne 3% respondentów określiło ją jako dostateczną. Jednocześnie 9,1% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało 15,2% pytanym.

Kolejne wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące oferty opieki w żłobkach i przedszkolach na terenie gminy.

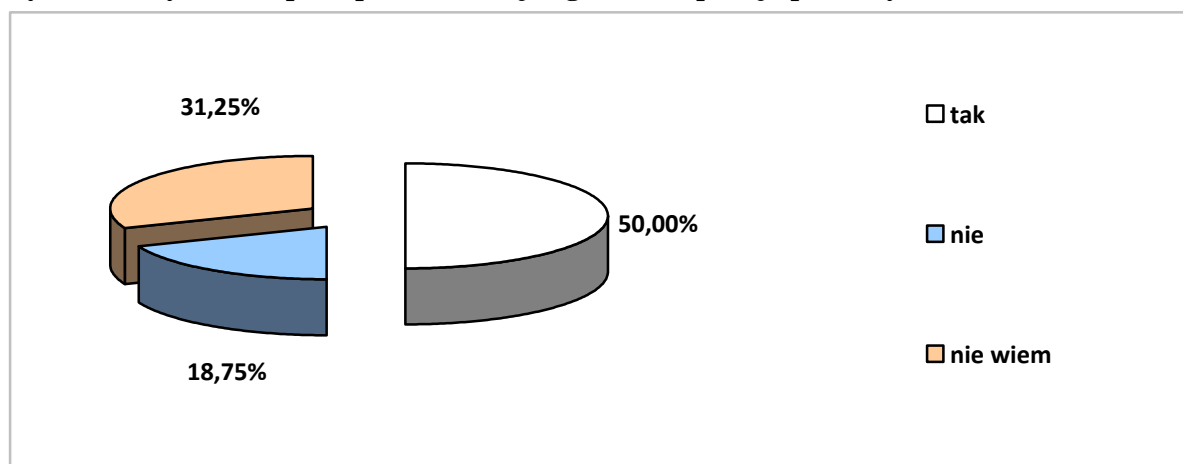
Wykres 3. Czy oferta opieki w żłobkach w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 27,3% ankietowanych oferta opieki w żłobkach zaspokaja potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było 21,2% respondentów. Jednak najczęściej badanych (51,5%) nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Połowa badanych pozytywnie oceniła ofertę opieki przedszkolnej w gminie. Jednocześnie 18,75% ankietowanych stwierdziło, że nie zaspokaja ona potrzeb mieszkańców. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 31,25% respondentów.

Wykres 4. Czy oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o deficyty w zakresie placówek oświatowych, kół zainteresowań lub zajęć dydaktycznych czy wychowawczych, uczestnicy badania wskazywali przede wszystkim żłobki gminne, przedszkola publiczne, szkolne koła zainteresowań (językowe, sportowe), zajęcia pozalekcyjne rozwijające umiejętności i pasje uczniów oraz aktywnie działające świetlice. Ankietowani postulowali także organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego w miejscowościach, w których nie ma placówek oświatowych, inicjowanie przedsięwzięć kulturalnych, zajęć sportowo-rekreacyjnych i ćwiczeń ruchowych także poza OKSiR-em. Niektórzy respondenci zwrócili również uwagę na niewystarczającą liczbę miejsc w szkole w Wiszni Małej oraz sugerowali unowocześnienie placówek edukacyjnych.

7.2. ŻYCIE KULTURALNE W GMINIE

Głównym animatorem życia kulturalnego w gminie jest Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, który zajmuje się upowszechnianiem kultury, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców gminy kulturą, sztuką i tradycjami. Ponadto OKSiR ułatwia rozwój talentów i uzdolnień mieszkańców poprzez szereg zajęć i warsztatów. Przy OKSiR funkcjonują m.in.: Chór Amicorum oraz dwa zespoły ludowe – Szymanowianie, Strzeszowianki i Gminna Orkiestra Dęta. Uświetniają one swoimi występami wiele lokalnych uroczystości, imprezy patriotyczne, kościelne.

W gminie co roku odbywa się wiele imprez cyklicznych oraz okolicznościowych, w tym m.in. dożynki, turnieje szachowe, jarmarki świąteczne, turnieje sportowe, memoriały. Organizowane są również imprezy, których celem jest pielęgnowanie muzyki ludowej, tradycji i obyczajów – Folkloriada oraz Śpiewające Wsie.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest, działająca w strukturze OKSiR, Gminna Biblioteka Publiczna w Wiszni Małej z filią w Piotrkowiczkach oraz Punktem Bibliotecznym w Krzyżanowicach. Ich funkcją jest przede wszystkim zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej.

Na terenie gminy działa 15 świetlic (w tym trzy realizujące program opiekuńczo-wychowawczy) zlokalizowanych w: Krynicznie, Krzyżanowicach, Ligocie Pięknej, Malinie, Pierwoszowie, Piotrkowiczkach, Psarach, Rogożu, Szewcach, Szymanowie, Wysokim Kościele, Strzeszowie, Ozorowicach oraz w Mienicach. Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki kultury w gminie

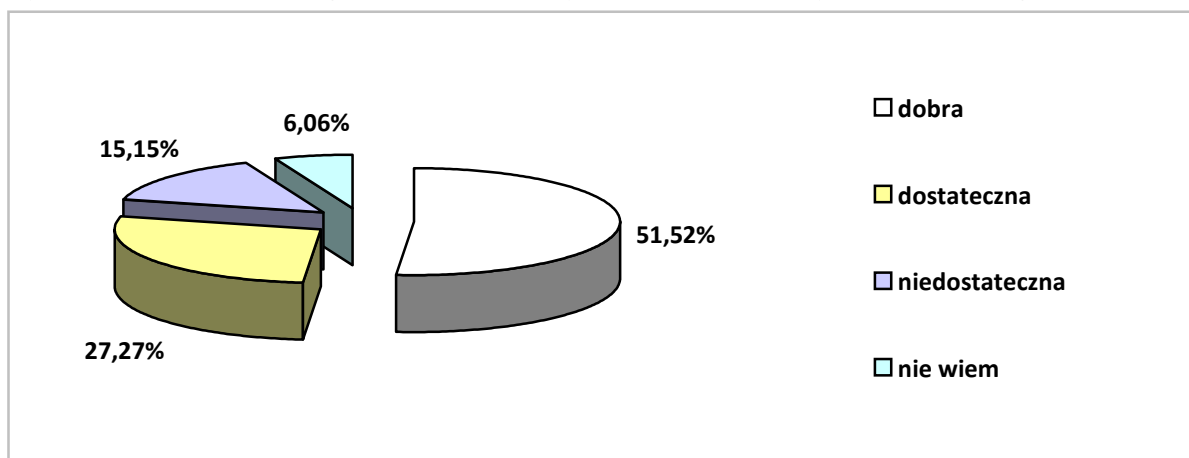
nazwa placówki	adres	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	ul. Szkolna 1, 55-114 Wisznia Mała	dostępny dla wszystkich mieszkańców gminy	10
Gminna Biblioteka Publiczna w Wiszni Małej	ul. Szkolna 1, 55-114 Wisznia Mała	691	4
Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Piotrkowiczkach	Piotrkowiczki, ul. Spacerowa 62, 55-114 Wisznia Mała		
Punkt biblioteczny w Krzyżanowicach	Krzyżanowice, ul. Parkowa 18, 51-180 Wrocław		
Świetlica w Krynicznie	Kryniczno, ul. Parkowa 6, 55-114 Wisznia Mała	dostępne dla wszystkich dzieci i młodzieży z gminy	14
Świetlica w Krzyżanowicach	Krzyżanowice, ul. Parkowa 18, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Ligocie Pięknej	Ligota Piękna, ul. Główna 19, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Malinie	Malin, ul. Główna 91, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Pierwoszowie	Pierwoszów ul. Parkowa 12/1, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Piotrkowiczkach	Piotrkowiczki, ul. Spacerowa 62, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Psarach	Psary, ul. Długa 10a, 51-180 Wrocław		
Świetlica w Rogożu	Rogoż, ul. Parkowa 82, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Szewcach	Szewce, ul. Sportowa 1, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Szymanowie	Szymanów, ul. Lipowa 1, 51-180 Wrocław		

Świetlica w Wysokim Kościele	Wysoki Kościół, ul. Cicha 9, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Strzeszowie (realizująca program opiekuńczo- wychowawczy)	Strzeszów, ul. Lipowa 43, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Ozorowicach (realizująca program opiekuńczo- wychowawczy)	Ozorowice, ul. Spacerowa 8, 55-114 Wisznia Mała		
Świetlica w Mienicach	Mienice 47c		
Świetlica w Mienicach (realizująca program opiekuńczo- wychowawczy)	Mienice 54c		

Dane Urzędu Gminy w Wiszni Małej.

Na pytanie dotyczące atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej 51,52% respondentów odpowiedziało, że jest ona dobra, a kolejne 27,27% badanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 15,15% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej sprawie nie miało 6,06% pytanym. Rozkład odpowiedzi na temat oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki kulturalne lub formy zajęć artystycznych, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest utrudniony, ankietowani wymieniali kino (dyskusyjny klub filmowy, kino objazdowe lub sala projekcyjna), teatr, zajęcia plastyczne i taneczne, kluby dla młodzieży. Postulowano także wykorzystanie świetlic na spotkania integracyjne dla dzieci i młodzieży.

Jak wynika z przeprowadzonych w 2015 r. badań w ramach konkursu mikrgrantowego „Kultura na zakręcie” – diagnozy lokalnej identyfikującej potrzeby i zasoby kulturalne gminy Wisznia Mała, większość osób uczestniczących w imprezach i innych formach

działalności OKSiR-u to kobiety i osoby w średnim wieku, które są aktywne zawodowo, a grupą najmniej zorientowaną w programie OKSiR-u i najmniej usatysfakcjonowaną pozostaje młodzież.

Z przeprowadzonych badań oraz z doświadczeń pracowników OKSiR-u wynika, że szczególnym wsparciem należy objąć młodzież, która jest nieobecna w dotychczasowych działaniach. Oferta przygotowana dla tej grupy powinna opierać się głównie na ich uczestnictwie grupowym z wykorzystaniem bazy sportowej gminy Wisznia Mała. Szczególne wsparcie należy skierować do młodzieży, zwłaszcza wychowującej się w środowisku zagrożonym wykluczeniem społecznym. Aby wykorzystać potencjał kulturotwórczy młodzieży, należy podjąć działania nakierowane na rozbudzenie zainteresowań młodych mieszkańców gminy poprzez planowanie oferty OKSiR-u we współpracy ze szkołami. Takie rozwiązanie pozwoli lepiej odpowiadać na faktyczne potrzeby odbiorców. Potrzebni są animatorzy, których zadaniem będzie rozbudzenie potrzeb kulturalnych młodzieży, ukierunkowanie działań i pomoc w zorganizowaniu się przy ich realizacji. Należy również zmienić narzędzia promocji oferty skierowanej do tej grupy odbiorców działań kulturalnych.

Grupą, która powinna być bardziej obecna w działaniach OKSiR-u (wskazywana podczas spotkań warsztatowych) jest rodzina, a zwłaszcza rodziny ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. W działalności OKSiR-u konieczna jest kompleksowa oferta, która skierowana zostanie do rodzin. Zajęcia oraz spotkania dla dzieci i ich opiekunów powinny odbywać się z wykorzystaniem bazy lokalowej świetlic, a nie – jak dotychczas – przede wszystkim w budynku OKSiR-u w Wiszni Małej.

Z przeprowadzonych badań wynika, że konieczne jest wspieranie grupy osób dorosłych zaangażowanych w życie kulturalne gminy poprzez kontynuowanie rozpoczętych działań oraz poszerzenie oferty zgodnie z ich oczekiwaniami. Warto wykorzystać ich potencjał kulturotwórczy w planowaniu oferty OKSiR-u.

W nowej formule funkcjonowania OKSiR-u nie może zabraknąć miejsca dla grupy seniorów, którzy są zainteresowani kontynuowaniem dotychczasowych działań i podejmowaniem nowych we współpracy z młodymi na zasadzie łączenia pokoleń. Z pewnością miałyby to również korzystny wpływ na podwyższenie ich poczucia własnej wartości oraz wzbogaciły ofertę OKSiR-u o nowe formy działalności.

Należy również przemyśleć strategię komunikacji z mieszkańcami, tak aby trafić do większego grona odbiorców, co przyczyni się do większego uczestnictwa mieszkańców gminy w wydarzeniach organizowanych przez OKSiR.

Należy kontynuować partycypacyjny model uczestnictwa w kulturze poprzez stworzenie budżetu obywatelskiego na konkursy mikrograntowe, które integrują społeczność lokalną wokół OKSiR-u i przynoszą wymierne korzyści mieszkańcom, poprawiając jednocześnie jakość działań tej instytucji.

Nowa forma funkcjonowania OKSiR-u powinna być prowadzona poprzez udział społeczności lokalnej. Istotną misją powinno być zrzeszanie przedstawicieli różnych grup i środowisk wokół wspólnych przedsięwzięć kulturalnych. Mając powyższe na uwadze, oferta OKSiR-u powinna być poszerzana o nowatorskie rozwiązania zgodnie z monitorowanymi na bieżąco potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców. Konieczne jest także zwiększenie mobilności działań kulturalnych na terenie całej gminy poprzez wyjście z ofertą działań kulturalnych do świetlic oraz organizację wydarzeń i imprez kulturalnych odbywających się poza siedzibą OKSiR-u. Ważne jest także, aby podejmowane przez OKSiR działania angażowały jak największą liczbę uczestników w różnym wieku. Wybór przyszłych projektów, które będą realizowane przez OKSiR, powinien mieć na celu integrację międzypokoleniową.

8. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Wisznia Mała mają zapewnioną opiekę zdrowotną w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy ul. Wrocławskiej 4a w Wiszni Małej (oferującym w swoim zakresie opiekę lekarza rodzinnego, stomatologa i ginekologa-położnika) oraz w 34 indywidualnych praktykach lekarskich. Zapotrzebowanie mieszkańców gminy na środki farmaceutyczne zapewnia Apteka Leśna przy ul. Wrocławskiej 2a w Wiszni Małej oraz Punkt apteczny Magnolia przy ul. Głównej 20 w Psarach. Dane na temat podmiotów leczniczych i aptek w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Podmioty lecznicze i apteki w gminie w 2016 r.

typ placówki	liczba placówek
zakłady opieki zdrowotnej	1
w tym niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	0
indywidualne praktyki lekarskie	34
apteki i punkty apteczne	2

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Wykaz gabinetów i praktyk lekarskich w gminie Wisznia Mała w 2016 r.

1. Prywatna Praktyka Lekarska Barbara Penar,
2. Prywatna Praktyka Lekarska Józef Penar,
3. Prywatna Praktyka Lekarska Iwona Gisterek,
4. Prywatna Praktyka Lekarska Barbara Wartenberg,
5. Prywatna Praktyka Lekarska Małgorzata Lubieniecka,
6. Prywatna Praktyka Lekarska Sebastian Szymanowicz,
7. Prywatna Praktyka Lekarska lek. med. Krzysztof Bodniak,
8. Prywatna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Marek Koszyka,
9. Prywatna Praktyka Stomatologiczna Agnieszka Ożga,
10. Specjalistyczna Praktyka Lekarska Agnieszka Kuś,
11. Specjalistyczna Praktyka Lekarska Tadeusz Kowalski,
12. Specjalistyczna Praktyka Lekarska Renata Grodzińska,
13. Indywidualna Praktyka Lekarska Marek Tuchendler,
14. Indywidualna Praktyka Lekarska Igor Kowal,
15. Indywidualna Praktyka Lekarska Małgorzata Mager,
16. Indywidualna Praktyka Lekarska Klemens Lubieniecki,
17. Indywidualna Praktyka Lekarska Bogumiła Lubieniecka,
18. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Piotr Kostrzewa,
19. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Tamara Niedźwiecka,
20. Indywidualna Praktyka Lekarska Wyjazdowa Barbara Dobrzańska,
21. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Kardiologia Małgorzata Nowak,
22. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Wyłącznie w Miejscu Wezwania
Irmína Mrozowicz-Szmidt,
23. Praktyka Lekarska Specjalistyczna Katarzyna Ambroziak,
24. Praktyka Lekarska Specjalistyczna Katarzyna Bienias,
25. Praktyka Lekarska Krzysztof Kałwak,
26. Praktyka Lekarska „MEDICUS” Michał Oliszewski,
27. Pomoc Medyczna Mohamed Mizanur Rahman,
28. Prywatny Gabinet Lekarski „Pomoc” Barbara Sinicyn,
29. Gabinet Lekarski Robert Śmigiel,
30. Gabinet Internistyczny Marzenna Cieszyńska,
31. Gabinet Angiochirurgiczny Artur Pupka,
32. Gabinet USG Przemysław Jędrowiak,
33. Gabinet Okulistyczny i Pracownia Optyczna Maria Banaś-Wojtowicz,
34. Praktyka Lekarska Dentystyczna Nina Żygadło-Płotnicka
Wspólnik Spółki Cywilnej ItDental S.C.

Najbliższe szpitale specjalistyczne znajdują się we Wrocławiu – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego (ok. 13,5 km) i Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu Ośrodek Badawczo-Rozwojowy (ul. H. M. Kamieńskiego 73a) oraz w Trzebnicy – Powiatowy Szpital im. Św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy (ok. 14,9 km).

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu podmiotów leczniczych. W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2016 rok uzyskane z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wiszni Małej.

Tabela 12. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2016 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	1
niedokrwistości	1
choroby tarczycy	4
cukrzyca	2
niedożywienie	0
otyłość	0
zaburzenia odżywiania	0
upośledzenie umysłowe	0
padaczka	3
dziecięce porażenie mózgowe	0
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	1
choroba nadciśnieniowa	1
alergia – dychawica oskrzelowa	5
alergia pokarmowa	3
alergia skórna	0
zniekształcenie kręgosłupa	1
choroby układu moczowego	0
wady rozwojowe układu nerwowego	0
wady rozwojowe układu krążenia	1
wady rozwojowe narządów płciowych	0
aberracje chromosomowe	1
inne wady rozwojowe	1
zaburzenia rozwoju	6
zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	0
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	0
inne schorzenia	0

Dane: SPZOZ w Wiszni Małej.

Tabela 13. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		0
nowotwory		69
choroby tarczycy		181
cukrzyca		271
niedokrwistość		24
choroby obwodowego układu nerwowego		117
choroby układu krążenia		1 083
w tym	przewlekła choroba reumatyczna	7
	choroba nadciśnieniowa	934
	choroby naczyń mózgowych	77
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	129
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		127
przewlekłe choroby układu trawiennego		225
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		545
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej		1

Dane: SPZOZ w Wiszni Małej.

W 2016 roku w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wiszni Małej u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym rozpoznano zaburzenia rozwoju (6 osób), alergię – dychawicę oskrzelową (5 osób) oraz choroby tarczycy (4 osoby). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (1 083 osoby), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (545 osób), cukrzycą (271 osób) oraz przewlekłymi chorobami układu trawiennego (225 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 14. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci podlegające badaniu)	47
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci zbadane)	47
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	293
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	59
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	315

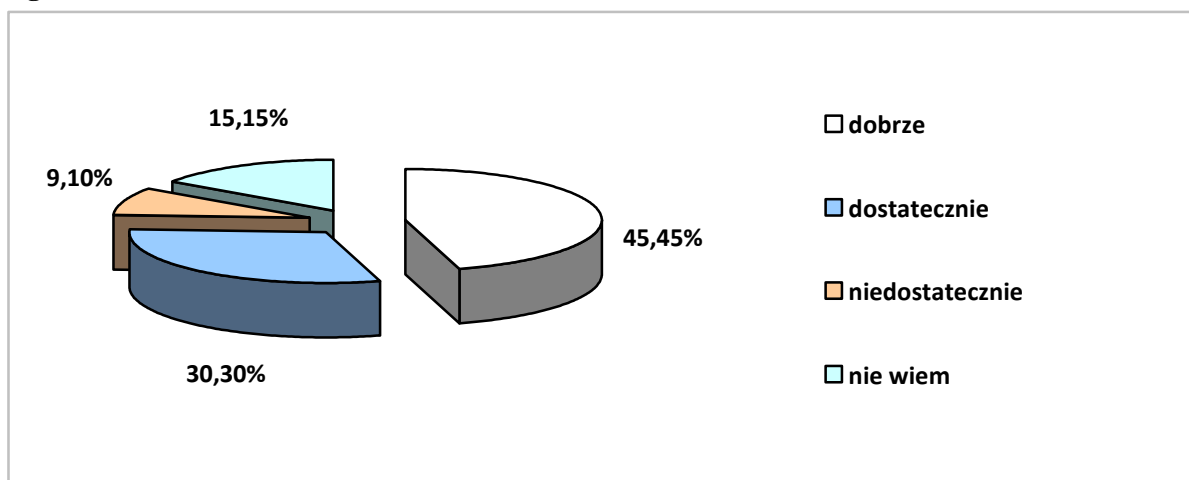
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	311
---	-----

Dane: SPZOK w Wiszni Małej.

W 2016 roku lekarskim poradom patronażowym oraz badaniom bilansowym, w tym przesiewowym podlegało 47 niemowląt, tyle też zostało zbadanych. Poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego zostało objętych 293 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 59 wizyt profilaktycznych u dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto 315 dzieci i młodzieży, w tym 311 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Wisznia Mała trzy pytania pozwalające uzyskać opinie na temat funkcjonalności i jakości oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie, deficytów w tym zakresie oraz działań, jakie należałoby podjąć dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w obszarze ochrony zdrowia. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o jakość oferty i funkcjonalność w zakresie ochrony zdrowia w gminie.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów pozytywnie oceniła funkcjonalność i jakość oferty służby zdrowia w gminie. Jako dobre określiło je 45,45% badanych, a kolejne 30,30% ankietowanych uznało je za dostateczne. Niewiele ponad 9% uczestników badania stwierdziło jednak, że są nieodpowiednie. Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało 15,15% pytaných.

W odpowiedzi na pytanie: „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?“, ankietowani wymieniali najczęściej: kardiologa, laryngologa, okulistę, alergologa, chirurga,

reumatologa, gastrologa, endokrynologa, diabetologa, ortopedę, geriatrę, rehabilitanta i ortodontę.

Uczestnicy badania wypowiadali się także w kwestii działań, jakie należałoby podjąć dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. Najczęściej postulowano zatrudnienie lekarzy specjalistów, rozszerzenie usług rehabilitacyjnych, zwiększenie liczby etatów lekarzy podstawowej opieki medycznej (szczególnie pediatrów i internistów) lub wydłużenie czasu pracy ośrodka zdrowia w celu zmniejszenia czasu oczekiwania na wizytę, a także zintensyfikowanie działań i programów profilaktycznych oraz promowanie sportu i zdrowego stylu życia. Według niektórych ankietowanych należy również rozbudować istniejącą placówkę medyczną.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Wiodącą rolę w zakresie propagowania sportu w gminie Wisznia Mała pełni Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji. Funkcjonują w nim: sekcja szachowa, sekcja nordic walking oraz sekcja wędkarska. OKSiR współpracuje z 11 klubami:

- Klub Szachowy OKSiR Wisznia Mała,
- LZS Grom Ligota Piękna,
- LZS Kometa Kryniczno,
- LZS Płomień Wisznia Mała,
- KS Malinka Malin,
- LKS Krzyżanowice,
- LZS Silesia Szymanów,
- LZS Start Strzeszów,
- LZS Avia Ozorowice,
- LZS Błyskawica Szewce,
- LZS Widawa – Psary.

Przy szkołach działają także 2 Uczniowskie Kluby Sportowe:

- UKS Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szewcach,
- UKS Zespół Szkół w Krynicznie.

Na bazę służącą upowszechnianiu sportu i rekreacji w gminie składają się obiekty administrowane przez OKSiR:

- obiekt Ośrodka Wodnego w Wiszni Małej (obiekt nieczynny, łowisko sekcji wędkarskiej) – Wisznia Mała, ul. Sportowa 7,

- Ligota Piękna: boisko do gry w piłkę siatkową z nawierzchnią poliuretanową,
- Ligota Piękna, ul. Sportowa: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Kryniczno, ul. Wiosenna 3: boisko do koszykówki, stół do tenisa stołowego oraz pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Strzeszów: boisko do gry w piłkę plażową, pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Szewce, ul. Sportowa 1: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Ozorowice, ul. Jodłowa 47: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Piotrkowiczki: boisko do gry w piłkę nożną,
- Psary, ul. Kasztanowa: boisko wielofunkcyjne z powierzchnią poliuretanową,
- Szymanów: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Krzyżanowice, ul. Parkowa 1: kompleks boisk wielofunkcyjnych ORLIK,
- Krzyżanowice: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Wisznia Mała: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- Machnice: pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną,
- OKSiR Wisznia Mała, ul. Szkolna 1: teren rekreacyjno-sportowy przy Ośrodku – oddany w 2016 r.

Dodatkowo:

- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Wiszni Małej, ul. Szkolna 51,
- pełnowymiarowe boisko sportowe do gry w piłkę nożną w Malinie.

Obiekty sportowo-rekreacyjne niebędące pod administracją OKSiR-u i gminy:

- Lotnisko Szymanów Aeroklubu Wrocławskiego,
- Kryniczno, ul. Rakowa 5 – Toya Golf&Country Club (pole golfowe, restauracja),
- Machnice 8, Ptak Machnice Klub Sportowy Śląsk – kort tenisowy, stawy rybne, stok sztucznie naśnieżany, przejażdżki konno i bryczką, zawody jeździeckie, stadnina koni, sala bankietowa,
- Raków – Ośrodek Jeździecki WKS Śląsk.

Gmina Wisznia Mała w części południowej leży w obrębie mezoregionu Równina Oleśnicka, należącego do makroregionu Nizina Śląska. W skład Równiny Oleśnickiej wchodzi mikroregion Równina Psiego Pola. Północna część gminy leży w zasięgu makroregionu Wał Trzebnicki, którego częścią jest mezoregion Wzgórza Trzebnickie. Ukształtowanie terenu gminy jest bardzo zróżnicowane. Strefy zmienności mają przebieg równoleżnikowy. Teren wznosi się stopniowo od najniższego punktu leżącego we wsi Szewce

(dolina Widawy) na wysokości 108,5 m n.p.m. po najwyżej położone wzgórze „Wiszniak” we wsi Piotrkowiczki o wysokości 247,4 m n.p.m.

Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Odry, w zlewni rzek Widawy i Ławy. Południowa część gminy odwadniana jest systemem niewielkich cieków i rowów melioracyjnych w kierunku południowym do rzeki Widawy, stanowiącej oś hydrograficzną tej części gminy.

Ze względu na duże walory przyrodnicze na terenie gminy stworzono „Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie” o powierzchni 3 440 ha. Na terenie gminy znajduje się również projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawy”, projektowany rezerwat przyrody „Łęg w Wiszni Małej” oraz projektowane dwa użytki ekologiczne: „Las Będkowski” i „Kopytnik w Malinie”. Poza granicami gminy, ale w jej bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się specjalny obszar NATURA 2000 – „Dolina Widawy”, rozciągający się wzdłuż rzeki Widawy, aż do jej ujścia i dalej wzdłuż doliny Odry i Lasu Rędzińskiego o powierzchni 1 310,2 ha.

Gmina Wisznia Mała położona jest w regionie, gdzie istnieją atrakcyjne warunki do rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych. Dobre położenie, bliskość Doliny Baryczy, a także duża liczba zabytkowych obiektów świadczy o potencjalnie turystycznym gminy.

Aktualnie przez gminę Wisznia Mała przebiegają 4 szlaki turystyczne:

- szlak żółty – jest częścią Południowego Szlaku Kocich Gór, biegnącego przez: Oborniki Śląskie – Kowalską Górę – Wilczyn Leśny – Lesiste Wzgórza – Mienice – Dolnośląski Szczyt – Borkowice – Przełom Lubniówki – Węgrzynów – do Trzebnicy (22 km);
- szlak czerwony to część odcinka Zawonia – Szewce Trzebnickiej Pętli Rowerowej;
- szlak zielony prowadzi z Widawy do Obornik Śląskich;
- szlak żółty wzdłuż Widawy jest częścią trasy Most Mikory na Widawie – Uraz.

O wartościach kulturowych gminy Wisznia Mała decyduje historia poszczególnych miejscowości oraz zachowane zabytki, do których należą nie tylko obiekty architektoniczne, lecz także układy planów wsi i zieleni komponowana oraz stanowiska archeologiczne:

- Kryniczno: kościół parafialny pw. św. Stanisława;
- Krzyżanowice: grodzisko w samej wsi;
- Machnice: pałac (ok. 1830 r.; w 2 poł. XIX w. do bocznej ściany pałacu dobudowano dwukondygnacyjną część z wieloboczną przybudówką), spichlerz i budynek gospodarczy (I poł. XIX w.);
- Malin: pałac i park;
- Mienice: pałac;

- Ozorowice: kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela;
- Ozorowice: dwór;
- Piotrkowiczki: kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego i dzwonnica;
- Strzeszów: kościół filialny pw. św. Jadwigi, obecnie pw. Podwyższenia Krzyża;
- Strzeszów: pałac;
- Szewce: kościół parafialny pw. św. Anny;
- Wisznia Mała: park i pałac;
- Wysoki Kościół: kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP oraz kaplica cmentarna;
- Wysoki Kościół: kaplica przy kościele Niepokalanego Serca NMP;
- obiektem dziedzictwa kultury jest także Pomnik Pamięci Narodowej w Piotrkowiczkach.

Na terenie gminy funkcjonują 3 obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania, oferujące łącznie ok. 194 miejsca noclegowe. Ich dane adresowe zawiera poniższa tabela.

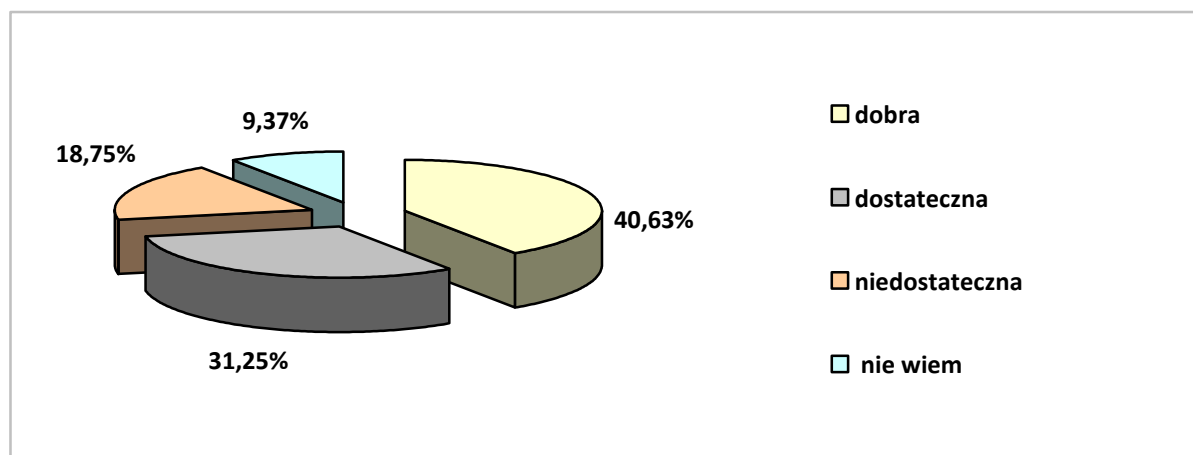
Tabela 15. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2016 r.

lp.	nazwa obiektu	adres	liczba miejsc
1.	Karczma Miłocin	ul. Wrocławska 111, Pierwoszków, 51-114 Wisznia Mała	98
2.	Hotel Wena	ul. Główna 20, Psary, 51-180 Wrocław	48
3.	Villa Avanti	ul. Lotnicza 20A, Szymanów, 51-180 Wrocław	48

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy Wisznia Mała o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów pozytywnie oceniła ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji. Za dobrą uznało ją 40,63% ankietowanych, a kolejne 31,25% badanych określiło ją jako dostateczną. Jednak 18,75% pytanym stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 9,37% mieszkańców.

Odpowiadając na pytanie o działania, przedsięwzięcia lub inwestycje dostosowujące ofertę w zakresie sportu i rekreacji do potrzeb mieszkańców gminy, badani najczęściej wymieniali budowę placów zabaw, boisk sportowych, sal gimnastycznych, hali sportowej oraz kortu tenisowego i skateparku. Za równie istotne uznano wytyczanie ścieżek rowerowych, modernizację i doposażenie obiektów już istniejących (boiska, kąpielisko), organizowanie fitnessu dla seniorów oraz bezpłatnych zajęć sportowych w miejscowościach gminnych (szczególnie w weekendy), a także rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci. Według ankietowanych ważne jest również zwiększenie dotacji na sport i dofinansowanie lokalnych klubów, tworzenie drużyn sportowych rozwijających inne niż piłka nożna dyscypliny, promowanie sportu wśród dzieci i młodzieży oraz zachęcanie mieszkańców do jego uprawiania.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Trzebnicy od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na terenie gminy Wisznia Mała popełniono ogółem 59 przestępstw. Wśród popełnionych czynów karalnych dominowały kradzieże z włamaniem 31 i kradzieże 22. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Dane dotyczące przestępczości stwierdzonej na terenie gminy w 2016 r.

kategoria przestępstwa	liczba stwierdzonych przestępstw
kradzież z włamaniem	31
kradzież	22
kradzież pojazdu	3
rozbój	1
bójka/pobicie	1
uszkodzenie ciała	1

Dane Komendy Powiatowej Policji w Trzebnicy.

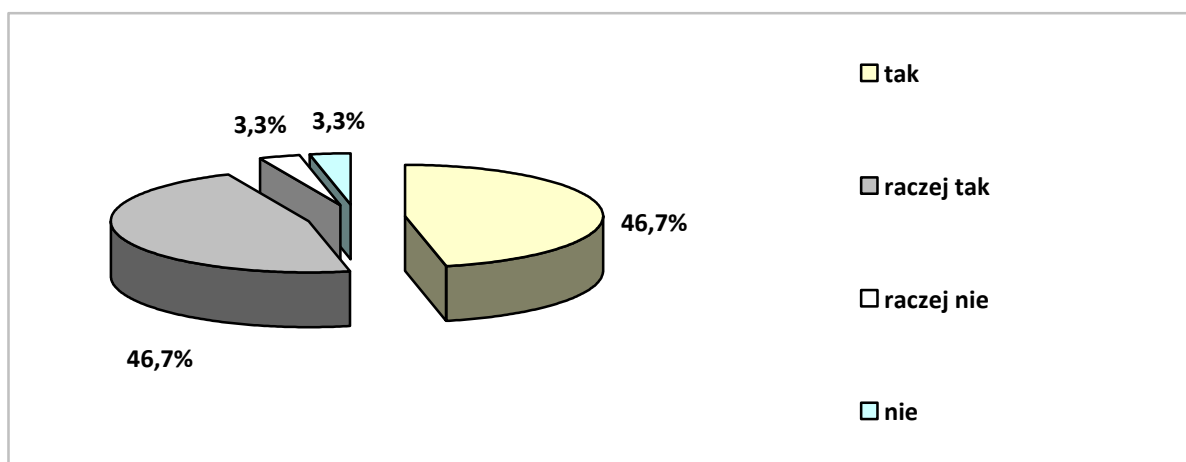
W 2016 r. w II Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w Trzebnicy pod dozorem kuratorskim pozostawały 22 osoby z gminy Wisznia Mała. W III Wydziale Rodzinnym

i Nieletnich na terenie gminy objętych nadzorem kuratora sądowego nieletnich i dorosłych było łącznie 15 spraw, w tym:

- 5 spraw dotyczących postępowania opiekuńczego wobec 6 małoletnich,
- 2 sprawy postępowania Nw wobec 3 nieletnich,
- 8 spraw w zakresie realizacji obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec 8 nadzorowanych uzależnionych od alkoholu.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Wisznia Mała pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (93,4%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 6,6% badanych. W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby patroli policyjnych, (szczególnie w godzinach nocnych i w okolicach sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu), rozbudowę monitoringu miejsc publicznych, reaktywowanie Posterunku Policji na terenie gminy oraz doświetlenie dróg i ulic.

Respondenci zwrócili także uwagę na zintegrowanie działań mieszkańców w ramach pomocy sąsiedzkiej, polepszenie komunikacji z dzielnicowymi i poprawę skuteczności interwencji policyjnych, konsultacje funkcjonariuszy z przedstawicielami sołectw oraz zwiększenie działań profilaktycznych podnoszących poziom wiedzy na temat przeciwdziałania przestępczości. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze respondenci najczęściej wskazywali konieczność częstszych kontroli drogowych, instalowania progów zwalniających, poprawy nawierzchni dróg, budowy chodników

i poboczy w miejscowościach gminnych, a także wytyczenia ścieżek rowerowych i budowy sygnalizacji świetlnej przy przychodni. Uczestnicy badania zwrócili również uwagę na potrzebę zwiększenia działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, prowadzenie kampanii społecznych oraz instalację dodatkowego fotoradaru.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Z końcem 2016 r. kadre GOPS-u stanowiło 17 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 17. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 roku

rodzaj stanowiska	liczba pracowników	o ilu pracowników powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	3	3
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	8	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	5	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia liczby pracowników socjalnych.

Tabela 18. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	2
	wyższe niekierunkowe		–	–
	średnie kierunkowe		–	1
	średnie niekierunkowe		–	–
	zawodowe i niższe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Z końcem 2016 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik i dwóch pracowników socjalnych, natomiast wykształceniem średnim kierunkowym legitymował się jeden pracownik socjalny. Dodatkowo kierownik i jeden pracownik socjalny mieli ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, zaś jeden pracownik socjalny posiadał specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Spośród osób zatrudnionych w GOPS-ie dwie osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. W analizowanym okresie od października 2012 r. do końca września 2015 r. kryterium to było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Od 1 października 2015 r. kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy

społecznej wynoszą odpowiednio: 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie.

Odrębne kryterium dochodowe obowiązuje przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. Od listopada 2012 r. do końca października 2015 r. w odniesieniu do dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się kryterium to zostało ustalone na poziomie 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności – 623 zł. Od 1 listopada 2015 r. wzrosły kryteria właściwe dla przyznawania świadczeń rodzinnych i dodatków im towarzyszących. Dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 zł, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, to wówczas kryterium dla tego rodzaju świadczeń wynosi 764 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016.

Tabela 19. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016

wielkość wydatków (w zł)	2014	2015	2016
ogółem	2 886 586	2 989 815	8 435 893
w tym na świadczenia pomocy społecznej	297340	290 804	266 408
w tym na świadczenia rodzinne	1 791 571	1 971 060	2 444 346
na zadania własne gminy	1 037 470	1 001 365	1 070 545
na zadania zlecone gminie	1 849 116	1 988 450	7 365 348

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W latach 2014-2016 środki finansowe przeznaczone przez gminę na pomoc mieszkańcom systematycznie rosły, najwyższą wartość osiągając w 2016 r. – 8 435 893 zł (znaczný wzrost spowodowany był realizacją od 1.04.2016 r. Programu Rodzina 500+). Dominującą pozycję wśród wydatków stanowiły kwoty przeznaczone na realizację świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych.

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków okresowych, zasiłków stałych, posiłku, zasiłków celowych oraz usług opiekuńczych. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2014-2016.

Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	280	243	213
liczba rodzin	132	120	112
liczba osób w rodzinach	451	390	342
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	4,90%	4,19%	3,62%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2014-2016 zmniejszała się z roku na rok i wyniosła w ostatnim roku analizy 342 osoby. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy, w 2016 r. odsetek ten zmniejszył się do 3,62%. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2016 roku.

Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 roku

grupy wiekowe	liczba osób
0-16 lat	106
17-21 lat	30
22-30 lat	13
31-40 lat	25
41-50 lat	11
51-60 lat	21
61-70 lat	4
71 lat i więcej	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób
pracuje	19
pracuje dorywczo	25
nie pracuje	20
studiuje	2
uczy się	23
na rencie	5
na emeryturze	6
na zasiłku dla bezrobotnych	37
bezrobotny bez prawa do zasiłku	76

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2016 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (106 osób), następnie osoby w wieku 17-21 lat (30 osób) oraz osoby w wieku 31-40 lat (25 osób). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2016 r. stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (76 osób), drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby pobierające zasiłek dla bezrobotnych (37 osób), natomiast trzecią grupę stanowiły osoby pracujące dorywczo (25 osób).

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2016 r. stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ubóstwo	86	79	76	297	250	221
sieroctwo	0	1	0	0	2	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	38	37	29	208	205	172
bezrobocie	63	49	45	241	188	157
niepełnosprawność	45	48	49	95	100	91
długotrwała lub ciężka choroba	61	61	57	148	128	116
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24	20	16	110	95	29
w tym rodziny niepełne	12	12	3	43	49	12
w tym rodziny wielodzietne	11	6	2	61	40	13
przemoc w rodzinie	3	1	0	12	4	0
alkoholizm	1	3	2	1	6	5
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	0	0	3	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W latach 2014-2016 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu z roku na rok malała (do 76 rodzin w 2016 r.). Drugą bardzo częstą przyczyną udzielania

pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu również się zmniejszała (do 57 rodzin w 2016 r.).

Bardzo istotnymi przyczynami świadczenia pomocy społecznej w gminie były także niepełnosprawność i bezrobocie. Stosunkowo częstą przyczyną przyznawania pomocy była potrzeba ochrony macierzyństwa. Znacznie rzadziej GOPS udzielał pomocy z takich powodów jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2014-2016

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
pieniężna	280	243	213	132	120	112	451	390	342
rzeczowa	161	140	115	66	58	46	319	282	233
praca socjalna	X	X	X	138	71	65	305	249	216
usługi opiekuńcze	6	6	9	6	6	9	6	6	10
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	7	7	8	X	X	X	X	X	X
potwierdzenie prawa do ubezpieczenia zdrowotnego dla osób nieubezpieczonych	8	13	9	8	13	9	8	13	11

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W latach 2014-2016 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była malejąca z roku na rok pomoc finansowa, którą objęto 451 osób w rodzinach w 2014 r., 390 w 2015 r. i 342 osoby w rodzinach w 2016 r. Bardzo ważną formę wsparcia udzielonego mieszkańcom stanowiła pomoc rzeczowa, która w analizowanym okresie także ulegała zmniejszeniu. Była ona świadczona głównie w postaci pomocy żywnościowej i posiłków.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była też praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. W latach 2014-2016 liczba rodzin, którym udzielono tego typu wsparcia, także się zmniejszała.

Wśród form wsparcia świadczonego przez GOPS znalazły się także usługi opiekuńcze oraz potwierdzenie prawa do ubezpieczenia zdrowotnego dla osób nieubezpieczonych.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny. W latach 2014-2016 tylko w roku 2014 zawarto 8 takich kontraktów.

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej za 7 osób w 2014 r., 7 w 2015 r. i 8 osób w 2016 r. Dane na temat liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-ów	–	1	–
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ach	7	7	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego przyznawana jest pomoc asystenta rodziny. W analizowanym okresie zatrudniano jednego asystenta rodziny, który wspierał 5 rodzin dysfunkcyjnych w 2015 r. i 6 rodzin w 2016 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej udzielał również pomocy w zakresie świadczeń niepieniężnych. Jednym z takich świadczeń była realizacja zadania z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych do osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, realizowanego w Podprogramie 2015 i Podprogramie 2016. W analizowanym okresie beneficjentom ww. Programów przekazano różnorodne artykuły spożywcze. Ze wsparcia w formie paczek żywnościowych dystrybuowanych wśród osób najbardziej potrzebujących skorzystały 92 rodziny (w tym 307 osób), którym przekazano łącznie 1 035 paczek. Od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. rozdystrybuowano łącznie 15 478,50 kg żywności. Prócz tego w marcu 2016 r. GOPS w Wiszni Małej rozdystrybuował wśród osób najbardziej potrzebujących 1 560 kg jabłek przekazanych przez Bank Żywności we Wrocławiu (w związku z realizacją przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z udzielaniem nadzwyczajnego wsparcia producentom niektórych owoców i warzyw ze względu na trwający zakaz ich przewozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej).

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej przyznawał mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 26. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 434 559	1 519 254	1 991 277
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	444	419	506

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń			wartość przyznanych świadczeń (zł)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
zasiłek rodzinny	5 178	4 733	5 450	507 466	475 700	600 484
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	34	21	31	34 000	21 000	31 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	186	94	161	73 747	36 667	63 458
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	303	261	271	53 510	47 010	51 027
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	127	147	176	9 660	11 260	16 840
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	307	294	342	30 700	29 400	33 775
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	483	382	528	24 150	20 296	33 491
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	969	1 024	1 018	77 520	83 540	92 105
zasiłek pielęgnacyjny	1 527	1 628	1 697	233 631	249 084	259 641
świadczenie pielęgnacyjne	232	334	345	172 182	396 787	447 373

pomoc finansowa w ramach rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	217	9	–	4 340	1 800	–
specjalny zasiłek opiekuńczy	52	124	142	26 503	64 151	73 337
zasiłek dla opiekuna	160	53	48	82 091	27 560	24 960
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	66	55	66	66 000	55 000	66 000
świadczenie rodzicielskie	–	–	212	–	–	197 786

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W latach 2014-2016 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych rosła (1 434 559 zł w 2014 r., 1 519 254 zł w 2015 r., 1 991 277 zł w 2016 r.). Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2016 r. – 5 450. Istotne formy wsparcia stanowiły również zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej realizował Program Rodzina 500+.

Tabela 28. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2016 r.

	2016
liczba świadczeń wychowawczych należnych (w sumie w 2016 r.)	9 636
w tym na pierwsze dziecko (w sumie w 2016 r.)	3 266
liczba świadczeń wychowawczych należnych (w grudniu 2016 r.)	1 071
w tym na pierwsze dziecko (w grudniu w 2016 r.)	364
liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia (w grudniu 2016 r.)	678
wartość (w zł) wypłaconych świadczeń wychowawczych (w sumie) w 2016 r.	4 807 415

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W ramach Programu Rodzina 500+ GOPS przyznał mieszkańcom gminy w 2016 r. w sumie 9 636 świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 4 807 415 zł.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2014-2016 mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej. Ta

pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	46	54	52
liczba przyznanych świadczeń	755	722	678
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	296 351	289 115	270 983

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2014-2016 GOPS wypłacał mieszkańcom gminy, systematycznie spadała (do 270 983 zł w 2016 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 30. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2016 r.

nazwa instytucji	adres
Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny	ul. Wrocławska 2, 55-114 Wisznia Mała
Punkt Porad Prawnych i Obywatelskich	ul. Wrocławska 2, 55-114 Wisznia Mała
Świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy	Mienice 54 c, 55-114 Wisznia Mała
	Strzeszów, ul. Lipowa 43, 55-114 Wisznia Mała
	Ozorowice, ul. Spacerowa 8, 55-114 Wisznia Mała

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W 2016 roku mieszkańcy gminy Wisznia Mała korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat ogólnej liczby osób objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2016 r.

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób objętych wsparciem w jednostkach
Bank Żywności, ul. Rogowska 117D, 54-440 Wrocław	ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie – 258 osób – pomoc w formie paczek żywnościowych
Stowarzyszenie Aktywni Lokalnie, Raszów 15A, 55-100 Trzebnica	ubodzy mieszkańcy gminy – 76 osób – pomoc prawna i psychologiczna

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Ponadto mieszkańców gminy Wisznia Mała obejmują zasięgiem swego działania zlokalizowane w Trzebnicy jednostki powiatowe: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR-u w Trzebnicy w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	1	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	1	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	–	–	–
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	7	8	10
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	1	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	–	–	–

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy.

Z danych przedstawionych przez PCPR w Trzebnicy wynika, że do adopcji z terenu gminy Wisznia Mała zgłoszono tylko jedno dziecko w 2015 r. W latach 2014-2016 w rodzinach zastępczych umieszczono odpowiednio: 1, 1 i 2 dzieci z terenu gminy, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci nie były umieszczane. W analizowanym okresie w rodzinach zastępczych przebywało każdego roku odpowiednio: 7, 8 i 10 dzieci z Wiszni Małej. W latach 2014-2016 liczba rodzin zastępczych, które obejmowały opieką dzieci z terenu gminy, utrzymywała się na jednakowym niskim poziomie – odpowiednio: 1, 1 i 1. Jeśli chodzi o pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, to w rozpatrywanym okresie przebywało tam po jednym dziecku w każdym roku.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebnicy obejmowała różnymi formami pomocy dzieci i młodzież z terenu gminy Wisznia Mała. Do PPP w roku szkolnym 2015/2016 wpłynęły 284 wnioski o objęcie pomocą.

W analizowanym okresie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebnicy udzieliła dzieciom i młodzieży pomocy bezpośredniej w następujący sposób:

1. Terapia logopedyczna – 19 osób.
2. Terapia psychologiczna – 44 osoby.
3. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 6 osób.
4. Inna forma pomocy indywidualnej – 50 osób.
5. Porady bez badań – 3 osoby.

6. Porady po badaniach przesiewowych – 1 osoba.
7. Indywidualne porady zawodowe na podstawie badań – 1 osoba.
8. Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym – 1 osoba.

W roku szkolnym 2015/2016 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebnicy wydała dzieciom i młodzieży opinie w sprawach:

1. Odroczenia rozpoczęcia spełnienia przez dziecko obowiązku szkolnego – 2 osoby.
2. Dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 17 osób.
3. Przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy – 1 osoba.
4. Objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce – 72 osoby.
5. Inne opinie o przebadanych – 12 osób.
6. O specyficznych trudnościach w uczeniu się – 22 osoby.
7. Objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu – 1 osoba.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebnicy wydała dzieciom i młodzieży także następujące orzeczenia:

1. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla osób słabo słyszących – 2 osoby.
2. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 2 osoby.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. W 2016 r. na terenie gminy Wisznia Mała funkcjonowały 34 organizacje pozarządowe. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Wieloletni Program Współpracy Gminy Wisznia Mała z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę dofinansowania działalności statutowej organizacji. Poniższa tabela przedstawia dane na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 33. Organizacje pozarządowe w gminie w 2016 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Mieszkańców Rogoża,	ul. Parkowa, Kryniczno

	Kryniczna i Psar	
2.	Fundacja „Krzyżanowice Plus”	ul. Lipowa 10, Krzyżanowice
3.	Fundacja na rzecz psów pracujących „Psi ratownicy”	ul. Łąkowa, Ligota Piękna
4.	Grupa ratownictwa Specjalistycznego OSP Wisznia Mała	ul. Łąkowa, Ligota Piękna
5.	Polski Instytut Otwartego Dialogu	ul. Jaśminowa, Ligota Piękna
6.	Stowarzyszenie „Przyjazna S-5”	ul. Kalinowa, Malin
7.	Fundacja „Fabryka Chmur”	ul. Leśna 2, Ozorowice
8.	Stowarzyszenie Europa	Pierwoszków
9.	Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Wisznia Mała „Integracja”	ul. Parkowa, Psary
10.	Stowarzyszenie Rozwoju Sportu i Kultury PAIDEIA	ul. Stawowa, Rogoź
11.	Stowarzyszenie na rzecz Integracji, Rozwoju i Wsparcia „Integra”	ul. Osiedlowa, Strzeszów
12.	Fundacja „Dzieci Ponad Wszystko”	ul. Lipowa, Strzeszów
13.	Stowarzyszenie Wczesnej Edukacji Dzieci „Mały Szewczyk”	ul. Strzeszowska, Szewce
14.	Stowarzyszenie „Teraz Szewce”	ul. Długa, Szewce
15.	Stowarzyszenie „Zielony Gaj”	ul. Lipowa, Szymanów
16.	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji na rzecz Wiszni Małej „Nasza Wisznia”	ul. Chabrowa, Wisznia Mała
17.	Stowarzyszenie Zespół Ludowy Szymanowianie	ul. Szkolna, Wisznia Mała
18.	Stowarzyszenie Uniwersytet Dorosłego Człowieka	ul. Szkolna, Wisznia Mała
19.	Niezależne Towarzystwo Wędkarskie „Złoty Lin” w Wiszni Małej	ul. Sportowa, Wisznia Mała
20.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wiszni Małej	ul. Łąkowa, Wisznia Mała
21.	Wysoki Kościół – Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi	ul. Cicha, Wysoki Kościół
22.	Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Wisznia Mała	ul. Szkolna, Wisznia Mała
23.	Klub Jeździecki „Stajnia Krzyżanowice”	ul. Parkowa, Krzyżanowice
24.	UKS Kryniczno	ul. Szkolna, Kryniczno
25.	LZS „Kometa” Kryniczno	ul. Wiosenna, Kryniczno
26.	Ludowy Klub Sportowy Krzyżanowice	ul. Parkowa, Krzyżanowice
27.	Ludowy Zespół Sportowy „Grom” Ligota Piękna	ul. Na Kolonii, Ligota Piękna
28.	Klub Sportowy „Śląsk”	Machnice
29.	Klub Sportowy Malinka – Malin	ul. Główna, Malin
30.	LZS „AVIA” Ozorowice	ul. Sportowa, Ozorowice
31.	Ludowy Zespół Sportowy Widawa Psary	ul. Rzemieślnicza, Psary
32.	Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „START” Strzeszów	ul. Lipowa, Strzeszów
33.	LZS „Błyskawica” Szewce	ul. Sportowa, Szewce
34.	Ludowy Zespół Sportowy Silesia Szymanów	ul. Lipowa, Szymanów

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Respondenci wskazywali także organizacje pozarządowe, których w gminie brakuje, a które mogłyby integrować, aktywizować lokalną społeczność lub przyczyniać się do łagodzenia bądź rozwiązywania lokalnych problemów. W pierwszej kolejności wymieniono rozwój wolontariatu, fundacje obejmujące opieką dzieci i rodziny, stowarzyszenia integrujące mieszkańców gminy oraz lokalne organizacje pozarządowe działające na rzecz sołectw.

W 2016 r. w gminie Wisznia Mała funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2016 r.

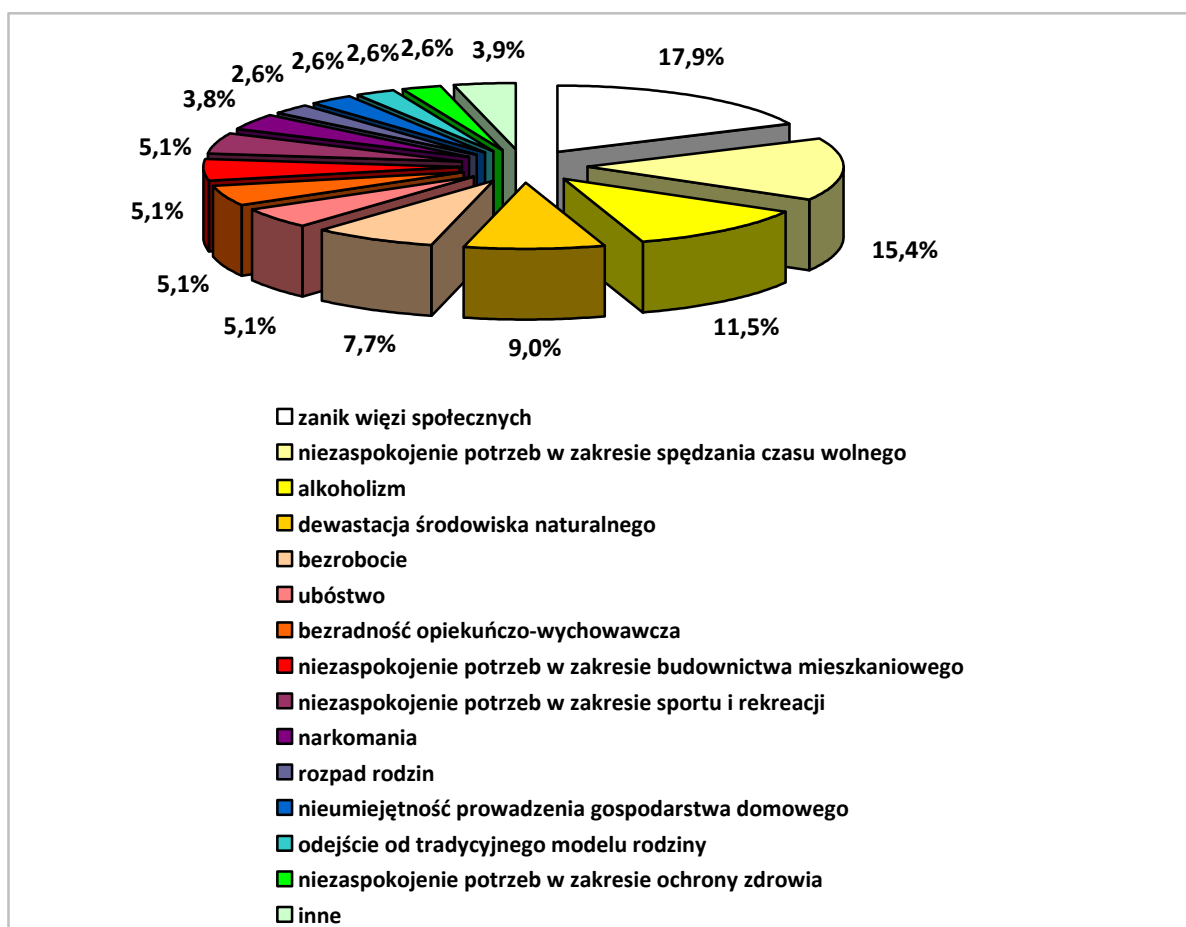
lp.	nazwa/działania na rzecz rodzin	adres
1.	Parafia pw. św. Anny	Szewce, ul. Strzeszowska 46, 55-114 Wisznia Mała
2.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Strzeszów, ul. Mienicka 10, 55-114 Wisznia Mała
3.	Parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny (przy Parafii działa CARITAS, świadcząc pomoc rzeczową parafianom)	Wysoki Kościół, ul. Cicha 9, 55-114 Wisznia Mała
4.	Parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika	Krynitzno, ul. Trzebnicka 12, 55-114 Wisznia Mała

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Wisznia Mała oraz określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy – jak wspomniano we wstępie do niniejszego dokumentu – przedłożono 33 anonimowo wypełnione ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono na wstępie o wskazanie problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Respondenci mieli możliwość dokonania wielokrotnego wyboru odpowiedzi. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

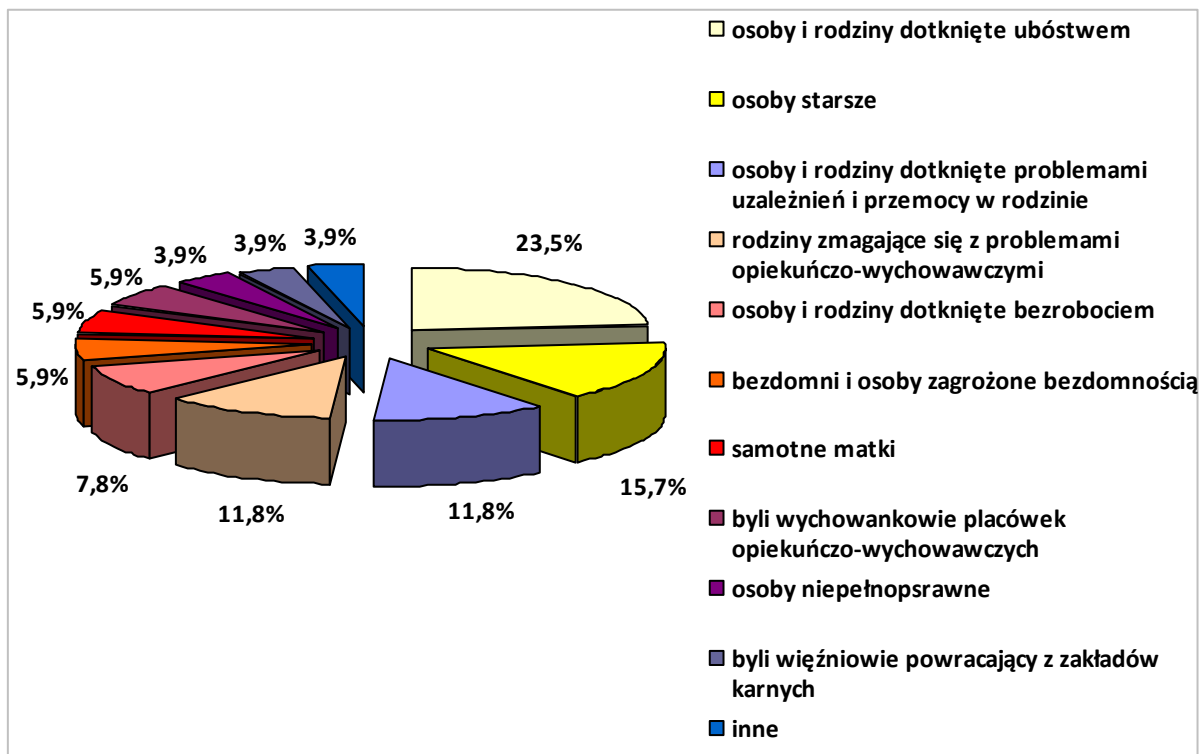
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wymieniali zanik więzi społecznych (17,9%), niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (15,4%) i alkoholizm (11,5%). Często wskazywano na dewastację środowiska naturalnego (9%), bezrobocie (7,7%), a także ubóstwo, bezzadność opiekuńczo-wychowawczą, niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie sportu i rekreacji (po 5,1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób, rodzin i grup mieszkańców, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Najczęściej wskazywaną przez badanych grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym były osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (23,5%). Liczne wskazania odnosiły się do osób starszych (15,7%), osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (po 11,8%). Do często wskazywanych kategorii osób, rodzin i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zaliczono również osoby i rodziny dotknięte bezrobociem (7,8%), bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością, samotne matki

oraz byłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (po 5,9%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

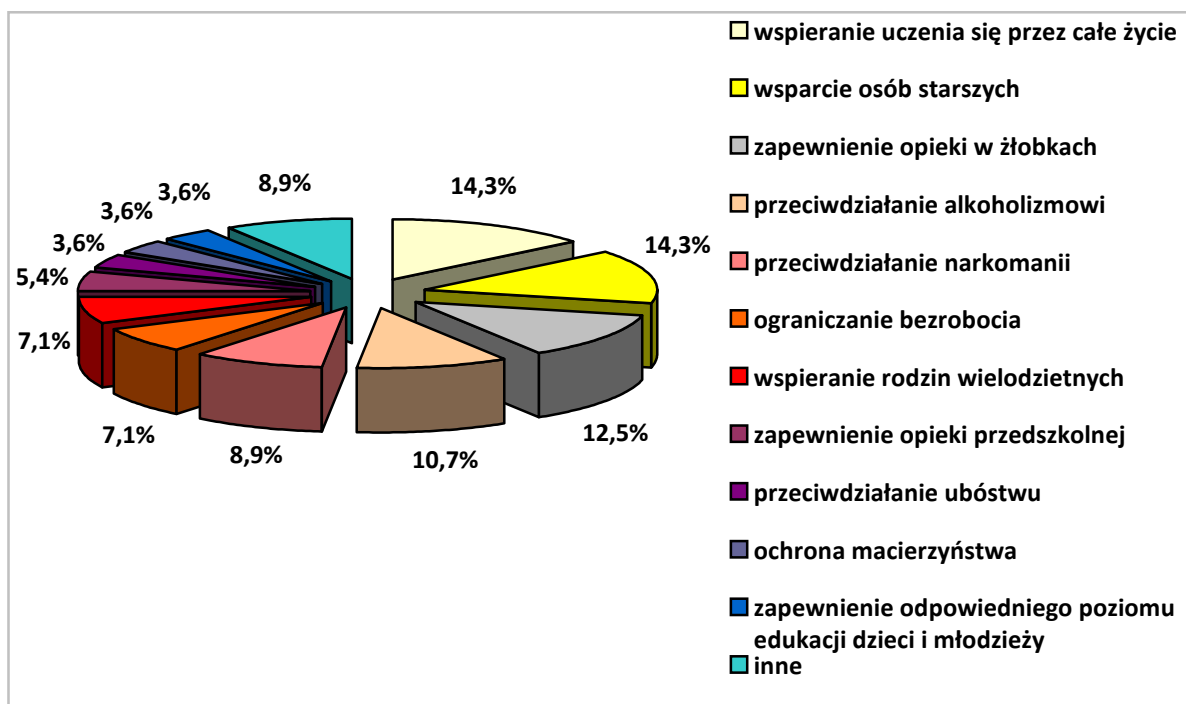
Wykres 10. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: wspieranie uczenia się przez całe życie i wsparcie osób starszych (po 14,3%), zapewnienie opieki w żłobkach (12,5%), przeciwdziałanie alkoholizmowi (10,7%), przeciwdziałanie narkomanii (8,9%), ograniczanie bezrobocia i wspieranie rodzin wielodzietnych (po 7,1%) oraz zapewnienie opieki przedszkolnej (5,4%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zintensyfikowanie działań pomocowych skierowanych do osób będących w trudnej sytuacji materialnej, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz starszych mieszkańców gminy.

W tym kontekście badani wskazywali na potrzebę zapewnienia pomocy materialnej i niematerialnej, dostępu do psychologów, rehabilitantów, opiekunów społecznych, grup wsparcia oraz poradnictwa i terapii rodzinnej. Ankietowani zastrzegli jednak, że niezbędna jest właściwa ocena w kwalifikowaniu osób wymagających pomocy oraz kontrola, co do zasadności jej przyznawania i efektywności wykorzystania. Za równie ważne uznali przedsięwzięcia służące aktywizacji osób bezrobotnych poprzez organizację kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji oraz świadczenie poradnictwa zawodowego. Do niezbędnych działań respondenci zaliczyli również utworzenie Dziennego Domu Opieki dla Osób Starszych oraz zapewnienie wyżywienia wszystkim dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci. W pierwszej kolejności zaliczono

do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, Kościoły, placówki oświatowe, jak również Urząd Gminy i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

14. BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy, w latach 2014-2016 liczba osób bezrobotnych w gminie sukcesywnie malała: 272 osoby na koniec 2014 roku, 243 osoby na koniec roku następnego, 202 osoby na koniec roku 2016. Podobnie zmniejszał się udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Wśród pozostających bez pracy w 2014 r. i w 2016 r. więcej było bezrobotnych kobiet niż mężczyzn – odpowiednio: 153 w stosunku do 119 i 129 w stosunku do 73. W 2015 r. większość stanowili mężczyźni, których liczba na koniec tego roku wyniosła 130 (w stosunku do 113 kobiet). Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba bezrobotnych w gminie	272	243	202
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	4,42%	3,93%	3,27%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	153	113	129
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	56,25%	46,50%	63,86%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2014-2016 w powiecie trzebnickim, województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 36. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
stopa bezrobocia w powiecie trzebnickim	11,3%	9,2%	8,1%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	10,6%	8,6%	7,3%
stopa bezrobocia w kraju	11,5%	9,8%	8,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2014-2016 powiat trzebnicki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa dolnośląskiego i niższą w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2016 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	22	15	68,18
25-34 lata	49	42	85,71
35-44 lata	44	37	84,09
45-54 lata	28	15	53,57
55-59 lat	29	16	55,17
60 lat i więcej	30	4	13,33
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	14	7	50,00
1-3 miesiące	39	24	61,54
3-6 miesięcy	23	13	56,52
6-12 miesięcy	43	32	74,42
12-24 miesiące	43	31	72,09
powyżej 24 miesięcy	40	22	55,00
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	16	12	75,00
do 1 roku	25	18	72,00
1-5 lat	47	34	72,34
5-10 lat	32	21	65,63
10-20 lat	42	28	66,67
20-30 lat	22	10	45,45
30 lat i więcej	18	6	33,33
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	28	25	89,29
policealne i średnie zawodowe	49	32	65,31
średnie ogólnokształcące	27	22	81,48
zasadnicze zawodowe	40	22	55,00
gimnazjalne i niższe	58	28	48,28

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy.

Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (49 osób) i 35-44 lata (44 osoby), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy (po 43 osoby) oraz osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 24 miesięcy (40 osób), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (47 osób) oraz ze stażem od 10 do 20 lat (42 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (58 osób) oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (49 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 60 lat i więcej (30 osób) i 55-59 lat (29 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (39 osób) i od 3 do 6 miesięcy (23 osoby), osoby ze stażem pracy od 5 do 10 lat (32 osoby) oraz osoby z niewielkim doświadczeniem zawodowym do 1 roku (25 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (40 osób) i wyższym (28 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (85,71%) i 35-44 lata (84,09%), osób pozostających bez zatrudnienia od 6 do 12 miesięcy (74,42%) i od 12 do 24 miesięcy (72,09%), osób bez stażu pracy (75%), ze stażem pracy od 1 do 5 lat (72,34%) i ze stażem do 1 roku (72%) oraz osób z wykształceniem wyższym (89,29%) i średnim ogólnokształcącym (81,48%).

Tabela 38. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5	0
przetwórstwo przemysłowe	21	0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0
budownictwo	7	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23	0
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	0
transport i gospodarka magazynowa	7	0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	0
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	1
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	0
edukacja	1	0

opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	0
pozostała działalność usługowa	2	0
działalność niezidentyfikowana	67	–

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy.

Na koniec 2016 r. wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (23 osoby), przetwórstwo przemysłowe (21 osób) oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (16 osób).

Na koniec 2016 r. dostępna była tylko 1 oferta pracy dla bezrobotnych w sektorze: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w takich gałęziach, jak handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, przetwórstwo przemysłowe oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

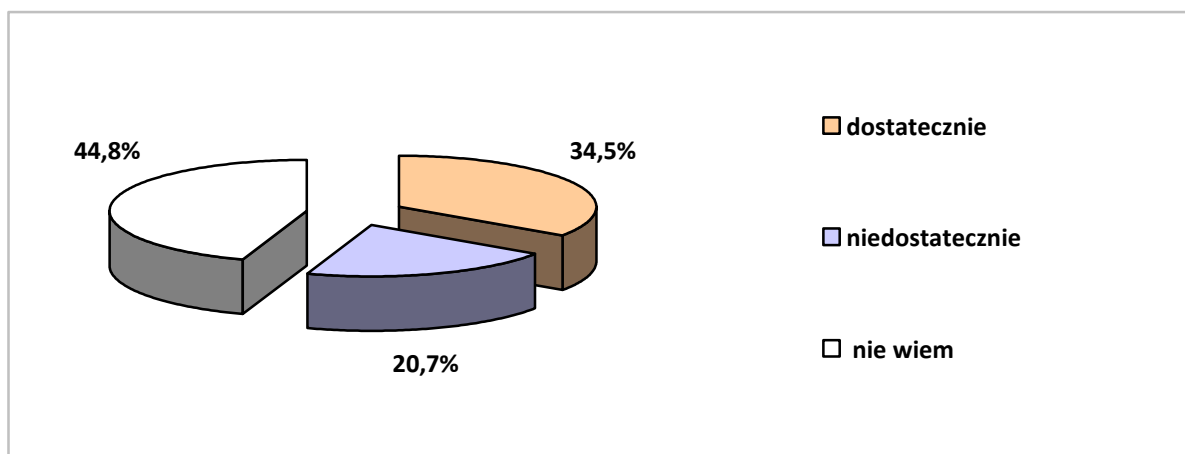
Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz policealnym i średnim zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcenie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Brak zatrudnienia jest na terenie gminy jednym z istotnych problemów społecznych. Taka konkluzja płynie też z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców. Uznali oni bezrobocie za jeden z ważniejszych problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, ograniczanie jego skutków za jedną z bardziej nieefektywnych sfer działania pomocy społecznej, a osoby i rodziny dotknięte bezrobociem wymienili jako grupy zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi zwykle do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji,

ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju. Co prawda w gminie Wisznia Mała w 2016 r. odnotowano spadek poziomu bezrobocia, ale w dalszym ciągu jest on jednak wysoki. Problemy, jakie powoduje brak zatrudnienia, odciskają silne piętno w życiu i świadomości dotkniętych bezrobociem osób, rodzin i całych środowisk. Sytuacja ta wymaga uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

Uczestników badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 34% respondentów stwierdziło, że realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dostateczne. Jednocześnie 20,7% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Największy odsetek badanych (44,8%) miał trudności z wyrażeniem opinii w tej sprawie.

Kolejne pytanie dotyczyło działań, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu i poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych bezrobociem. Uczestnicy badania postulowali najczęściej organizowanie kursów podnoszących kwalifikacje i dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku, stworzenie atrakcyjnej oferty dla inwestorów i firm tworzących nowe miejsca pracy oraz inicjowanie spotkań informacyjnych z ekspertami udzielającymi profesjonalnej pomocy i kompleksowych porad. Według respondentów należy także zorganizować punkt konsultacyjny lub gminną komórkę ds. bezrobocia, a także utworzyć na terenie gminy technikum oraz szkołę zawodową i promować wybór tego typu szkół wśród uczniów.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej. W analizowanych latach 2014-2016 świadczenia z tego powodu nie były w gminie udzielane.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć m.in. uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Osoby doznające przemocy, to przede wszystkim osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni, osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań

związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Wisznia Mała w latach 2014-2016.

Tabela 39. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków	2014	2015	2016
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych (w zł)	168 650	168 900	168 900
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii (w zł)	2 950	2 500	2 500
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (w zł)	1 967,40	810,00	1 932,85
razem	173 567,40	172 210,00	173 332,85

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiszni Małej.

W 2015 r. kwota przeznaczana na walkę z alkoholizmem nieznacznie wzrosła i w kolejnym roku pozostała na tym samym poziomie, natomiast środki mające służyć przeciwdziałaniu narkomanii w 2015 r. zmniejszyły się i w 2016 r. nie uległy zmianie. W analizowanym okresie wahały się natomiast kwoty środków wydatkowanych na przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Mieszkańcy mogą korzystać ze wsparcia instytucji w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Wykaz jednostek i liczba osób, którym udzielono wsparcia z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie

lp.	nazwa jednostki	adres	liczba osób korzystających ze wsparcia
1	Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny dla rodzin i osób z problemem alkoholowym, nikotynowym, narkomanią i przemocą w rodzinie (podmiot prowadzący – Gmina Wisznia Mała)	ul. Wrocławska 2, 55-114 Wisznia Mała	2015 r. – 67 osób 2016 r. – 64 osoby

2.	w tym Grupa AL-ANON		2015 r. – 14 osób 2016 r. – 10 osób
3.	w tym Środowiskowa grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie		2015 r. – 14 osób 2016 r. – 10 osób
4.	w tym Punkt Porad Prawnych i Obywatelskich utworzony dzięki dotacjom gminy Wisznia Mała przez Stowarzyszenie – Aktywni Lokalnie z Raszowa, zapewniający mieszkańcom dyżury prawnika i psychologa		2015 r. – 76 osób 2016 r. – 74 osoby
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (podmiot prowadzący – Gmina Wisznia Mała)	ul. Wrocławska 2, 55-114 Wisznia Mała	2015 r. – 35 osób 2016 r. – 26 osób
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZI powołany przez Wójta Gminy Wisznia Mała, obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia GOPS)	ul. Wrocławska 2, 55-114 Wisznia Mała	2015 r. – 29 rodzin objętych procedurą NK 2016 r. – 27 rodzin objętych procedurą NK
7.	Świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy (podmiot prowadzący – GKRPA)	Mienice 54 c, 55-114 Wisznia Mała Strzeszów, ul. Lipowa 43, 55-114 Wisznia Mała Ozorowice, ul. Spacerowa 8, 55-114 Wisznia Mała	2015 r. – łącznie 46 wychowanków (dzieci i młodzieży) 2016 r. – łącznie 46 wychowanków (dzieci i młodzieży)

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące lokalnego rynku napojów alkoholowych oraz działalności GKRPA w gminie Wisznia Mała w latach 2014-2016 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 41. Lokalny rynek napojów alkoholowych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	40	40	40
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	16	18	3
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	41	33	36
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	41	33	11
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiszni Małej.

Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2014-2016 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	16	25	7
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	1
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	6	6	6
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiszni Małej.

W latach 2014-2016 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie utrzymywała się na tym samym poziomie – 40. Liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (41 w 2014 r., 33 w 2015 r., 36 w 2016 r.), natomiast liczba pozytywnych opinii w sprawie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych drastycznie spadała (41 w 2014 r., 33 w 2015 r., 11 w 2016 r.). Negatywnych opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wydawano, nie podejmowano również decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia. W analizowanym okresie liczba przeprowadzanych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych ulegała znacznym wahaniom (16 w 2014 r., 18 w 2015 r., 3 w 2016 r.).

W ramach podejmowanych działań w 2014 r. GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu z 16 osobami, w 2015 r. z 25 osobami, natomiast w 2016 liczba takich osób zmniejszyła się do 7. W rozpatrywanym okresie GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w 2015 r. wobec 1 osoby i w 2016 r. także wobec 1 osoby.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2014-2016 GKRPA kontaktowała się z 6 dotkniętymi tym problemem osobami odpowiednio w każdym roku. W analizowanym okresie nie kierowano na terapię sprawców przemocy w rodzinie, nie złożono też ani jednego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

W 2016 r. GKRPA realizowała zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych również poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków:

- Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz członków ich rodzin,
- zakup materiałów edukacyjnych (ulotki, broszury) i udostępnianie ich mieszkańcom,
- współpraca z Zakładami Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze, Miliczu i we Wrocławiu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i narkotykowy, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- wsparcie psychoterapeutyczne (terapia indywidualna, mediacje małżeńskie, terapia par, terapia rodzin, wsparcie procesu abstynencji alkoholowej),
- dyżury prawnika (dotacja celowa dla Stowarzyszenia Aktywni Lokalnie),
- dyżury psychologa (dotacja celowa dla Stowarzyszenia Aktywni Lokalnie),
- grupa edukacyjno-terapeutyczna dla osób współuzależnionych oraz po doznaniach przemocowych,
- świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy w miejscowościach Mienice, Strzeszów i Ozorowice skupiające 46 wychowanków (dzieci i młodzieży).

3. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej:

- współorganizowanie i dofinansowywanie szkolnych programów profilaktycznych:
 - program „Wystaw Rogi Na Nałogi” w Zespole Placówek Specjalnych w Trzebnicy,
 - konkursy profilaktyczne w SP w Wiszni Małej,
 - program wychowawczo-profilaktyczny „Cukierki” – SP w Krynicznie,
 - warsztaty dotyczące uzależnienia od internetu, cyberprzemoc – Gimnazjum w Szewcach i w Krynicznie,
 - warsztaty dotyczące uzależnienia od środków psychoaktywnych – Gimnazjum w Szewcach i w Krynicznie,
 - zajęcia warsztatowo-poglądowe we Wrocławskim Ośrodku Pomocy Osobom Nietrzeźwym we Wrocławiu – klasy III Gimnazjum,
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży:
 - zajęcia sportowe z trenerem piłki nożnej w Wiszni Małej (do czerwca),
 - śródroczne zajęcia o profilu opiekuńczo-wychowawczym z zastosowaniem elementów profilaktyki uzależnień, socjoterapii i terapii pedagogicznej w 3 świetlicach realizujących program opiekuńczo-wychowawczy,
- półkolonijne zajęcia wakacyjne dla wszystkich dzieci z terenu gminy Wisznia Mała.

Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w 2016 r.

lp.	czynności realizowane przez Zespół Interdyscyplinarny	liczba czynności
1.	liczba posiedzeń ZI	5
2.	liczba powołanych Grup Roboczych	14
3.	liczba prowadzonych kart dot. Procedury Niebieskiej Karty	27
4.	liczba założonych Niebieskich Kart cz. A – rozpoczynających procedurę Niebieskiej Karty	14
5.	liczba założonych Niebieskich Kart cz. C – z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	14
6.	liczba sporządzonych Niebieskich Kart cz. D – z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	12
7.	liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	7
8.	liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy	5

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W ramach dalszych działań Zespołu Interdyscyplinarnego jego członkowie wskazali na potrzebę utworzenia na terenie gminy Wisznia Mała i z zasobów gminy lokalu mieszkalnego, do którego mogłyby zostać skierowane na pobyt tymczasowy, w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia, osoby i rodziny doznające przemocy. Utworzenie takiego lokalu na terenie gminy Wisznia Mała umożliwiłoby zapewnienie bardziej skutecznej ochrony ofiarom przemocy.

Ponadto w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie:

- Pracownicy socjalni GOPS-u udzielali niezbędnych informacji osobom zainteresowanym na temat problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, możliwych form uzyskania pomocy i wsparcia, a także kierowali do odpowiednich specjalistów i instytucji; monitorowali sytuację rodzin w środowisku lokalnym pod kątem występowania zjawiska przemocy w rodzinie, rozpowszechniali informacje na temat możliwości anonimowego zgłaszania przypadków przemocy w rodzinie, podejmowali interwencje w środowisku; prowadzili edukację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnień, motywowali do podjęcia terapii oraz podejmowali działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie; prowadzili również kolportaż

ulotek zawierających informacje na temat działalności Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego w Wiszni Małej;

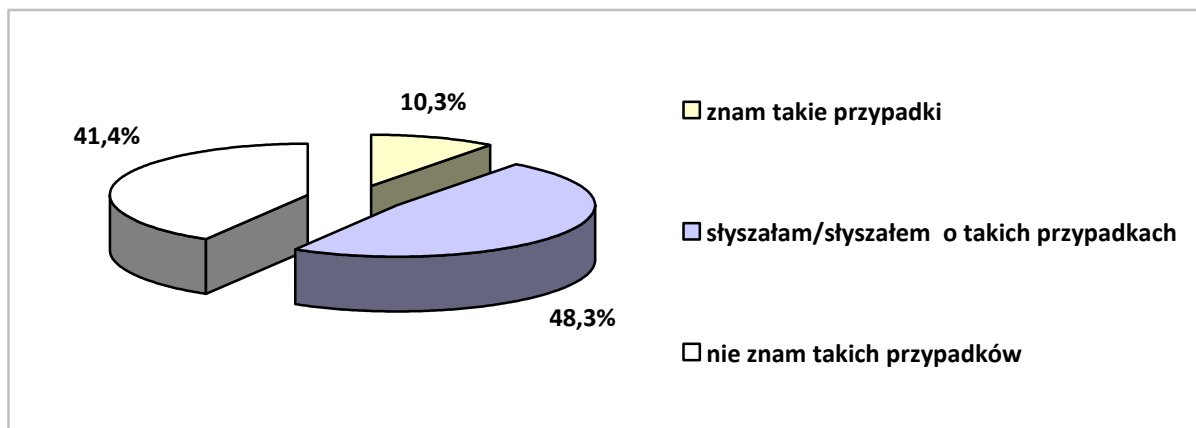
- Na bieżąco odbywały się interwencje policji, pracowników socjalnych oraz Pełnomocnika Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień względem osób stosujących przemoc domową oraz działania wspierające wobec osób doznających przemocy; dzielnicowi i pracownicy socjalni regularnie sprawdzali sytuację rodzin, w których dochodziło do przemocy lub tam, gdzie istniało prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinie;
- W Punkcie Interwencyjno-Konsultacyjnym dyżury pełnili: Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, prawnik, psychoterapeuta, specjalista ds. przemocy (psycholog) – specjaliści udzielali bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz w trudnej sytuacji życiowej (po kryzysach). Prowadzono: terapię indywidualną, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne, grupę wsparcia dla osób współuzależnionych, DDA, po doznaniach przemocowych, indywidualne konsultacje dla osób doznających przemocy, zajęcia dla rodziców ukierunkowane na podnoszenie umiejętności wychowawczych. Udzielano informacji na temat: możliwości leczenia uzależnień, pomocy psychoterapeutycznej, grup wsparcia AA, Al-Anon, Al-Ateen, DDA, działań profilaktycznych w świetlicach, kwestii prawnych. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Aktywni Lokalnie” odbywały się dyżury psychologa udzielającego indywidualnego wsparcia dla osób doznających przemocy oraz prawnika, który udzielał bezpłatnych porad prawnych mieszkańcom gminy;
- Gminny telefon interwencyjny czynny był codziennie. Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień udzielała osobom zainteresowanym informacji na temat możliwych form pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy domowej i uzależnień;
- W zakresie profilaktyki społecznej i działalności edukacyjno-informacyjnej prowadzona była kampania ulotkowa skierowana do mieszkańców gminy, mająca na celu poszerzanie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Kampania polegała na dystrybuowaniu plakatów, broszur i ulotek odnoszących się do tematyki uzależnień i przemocy w rodzinie wraz z zamieszczonym numerem telefonu interwencyjnego, zawierających jednocześnie informacje na temat dostępnych form pomocy i miejsc, w których istnieje możliwość otrzymania wsparcia;

- We wszystkich szkołach na terenie gminy Wisznia Mała realizowane były programy profilaktyczno-wychowawcze poświęcone tematyce przemocy. Programy te odbywały się głównie w formie zajęć warsztatowych, podczas których dzieci oglądały filmy edukacyjne, prowadziły dyskusję i odgrywały scenki problemowe. Doświadczeni pedagodzy i psycholodzy szkolni, posiadający przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizowali z dziećmi i młodzieżą zajęcia warsztatowe oparte na programie wychowawczo-profilaktycznym „Spójrz Inaczej”. Zajęcia obejmowały swoim zakresem tematycznym m.in.: profilaktykę uzależnień, profilaktykę zachowań agresywnych, radzenie sobie z emocjami, samoocenę, zdrowy styl życia. Działania profilaktyczno-wychowawcze oparte na programie wychowawczo-profilaktycznym „Spójrz Inaczej”, prowadzone były również wśród dzieci i młodzieży w świetlicach. Pedagodzy i psycholodzy, którzy przeszli odpowiednie przeszkolenie i uzyskali certyfikat o ukończeniu kursu, realizowali wśród uczniów program profilaktyczny „Unplugged” skierowany do młodzieży gimnazjalnej. Pedagodzy i psycholodzy szkolni odbyli cykl spotkań z rodzicami uczniów. Spotkania dotyczyły problematyki przemocy i miały na celu rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, a tym samym minimalizowanie ryzyka wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie. W roku sprawozdawczym wśród uczniów szkół na terenie gminy Wisznia Mała funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji i Straży Miejskiej w Trzebnicy przeprowadzili cykl pogadanek na temat bezpieczeństwa w szkołach, agresji wśród uczniów i przeciwdziałania przemocy;
- Przedstawiciele instytucji zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uczestniczyli w szkoleniach, debatach, konferencjach na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 1 osobie w 2014 r., 3 rodzinom (6 osób w rodzinach) w 2015 r. i 2 rodzinom (5 osób w rodzinach) w 2016 r. Przemoc w rodzinie była przyczyną przyznania wsparcia 3 rodzinom (12 osób w rodzinach) w 2014 r. i 1 rodzinie (4 osoby w rodzinie) w 2015 r.

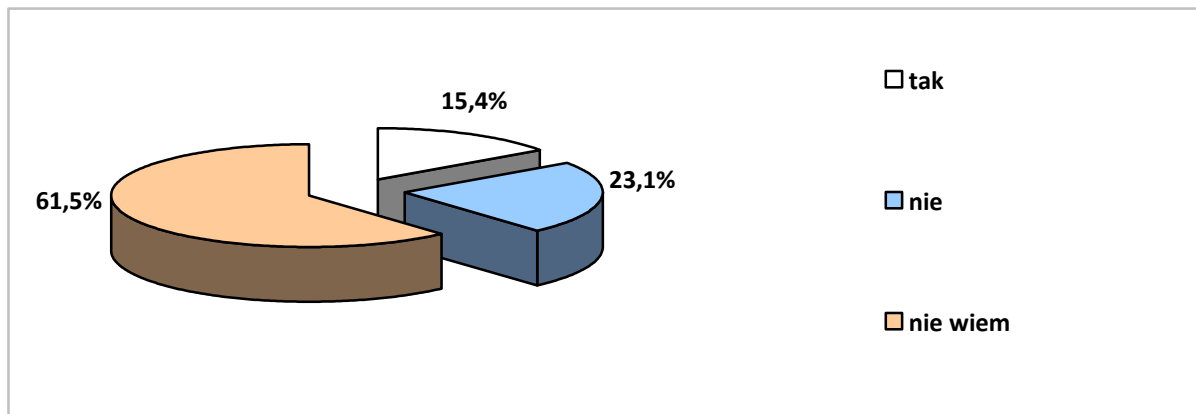
Ankietowani odnieśli się także do zjawiska przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 13. Czy Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 14. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przypadki przemocy w rodzinie zna 10,3% ankietowanych, a kolejne 48,3% badanych o nich słyszało. Jednocześnie ponad 41% respondentów stwierdziło, że takich przypadków nie zna. Odpowiadając na pytanie, czy istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, ponad 15% ankietowanych odpowiedziało twierdząco. Przeciwnego zdania było 23,1% badanych. Najwięcej respondentów (61,5%) nie było w stanie tego ryzyka ocenić.

17. RÓWNOŚĆ SZANS KOBIECI I MĘŻCZYZN

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym

elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Zasada równości szans kobiet i mężczyzn wynika z postanowień Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej i jest obligatoryjna dla wszystkich podmiotów korzystających ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego. Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci. W rozpatrywanym okresie struktura ludności gminy pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom. W latach 2014-2016 wśród ludności gminy Wisznia Mała więcej niż połowę stanowiły kobiety. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności gminy ulegał niewielkiemu spadkowi – 51,08% w 2014 r., 50,99% w 2015 r., 50,98% w 2016 r. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 44. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba ludności gminy ogółem	9 209	9 308	9 439
liczba kobiet	4 704	4 746	4 812
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,08%	50,99%	50,98%

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

W analizowanym okresie w 2014 r. i w 2016 r. ponad połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie stanowiły kobiety, a ich odsetek w 2016 r. był szczególnie wysoki, natomiast w 2015 r. większość bezrobotnych stanowili mężczyźni. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób bezrobotnych w gminie ogółem	272	243	202
liczba bezrobotnych kobiet	153	113	129
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	56,25%	46,50%	63,86%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy.

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie w gminie Wisznia Mała w 2014 r. i w 2016 r. liczba bezrobotnych kobiet była wyższa niż liczba bezrobotnych mężczyzn, zaś w 2015 r. mężczyźni stanowili więcej niż połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych w 2014 r. i w 2016 r. był wyższy niż udział kobiet w ludności gminy, z czego wynika, iż skala bezrobocia była w tych latach wyższa wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W 2015 r. udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych był natomiast niższy niż udział kobiet w ludności gminy, tym samym skala bezrobocia była w tym roku wyższa wśród mężczyzn niż wśród kobiet.

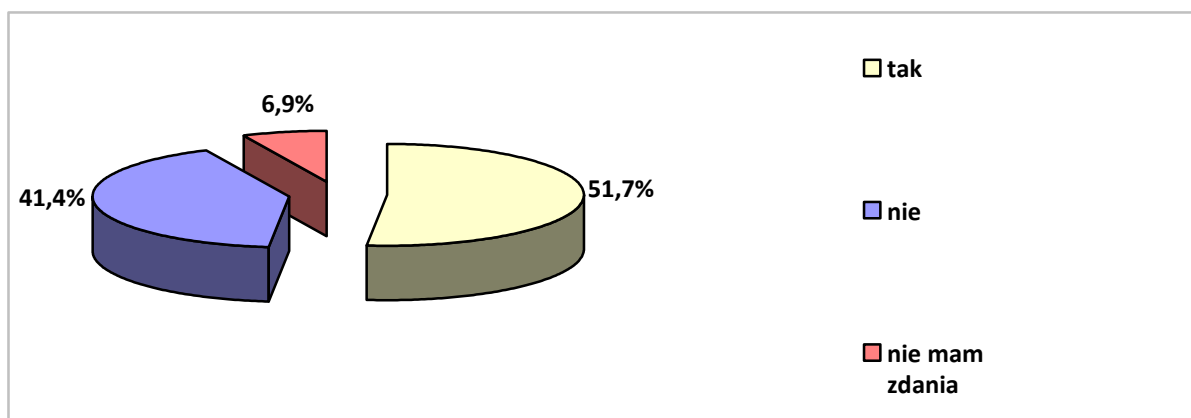
Należy jednak zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy w 2016 roku kobiety stanowiły większość wśród najlepiej wykształconych bezrobotnych z gminy Wisznia Mała. W grupie bezrobotnych z gminy z wykształceniem wyższym kobiety stanowiły aż 89,29%, w grupie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 81,48%, policealnym i średnim zawodowym – 65,31%, a zasadniczym zawodowym (55%). Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły jednocześnie zdecydowaną większość wśród osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata (85,71%), 35-44 lata (84,09%), 18-24 lata (68,18%), 55-59 lat (55,17%) i 45-54 lata (53,57%), wśród osób bezrobotnych bez stażu pracy (75%), ze stażem pracy od 1 do 5 lat (72,34%), ze stażem do 1 roku (72%), ze stażem pracy od 10 do 20 lat (66,67%) i ze stażem pracy od 5 do 10 lat (65,63%), jak również wśród osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (74,42%), od 12 do 24 miesięcy (72,09%), od 1 do 3 miesięcy (61,54%), od 3 do 6 miesięcy (56,52%) oraz powyżej 24 miesięcy (55%).

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu

statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 29 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców gminy oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W pierwszej poruszanej kwestii ankietowani odpowiadali na pytanie, czy nierówność szans kobiet i mężczyzn jest problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Czy nierówność szans kobiet i mężczyzn to wg Pani/Pana problem społeczny?

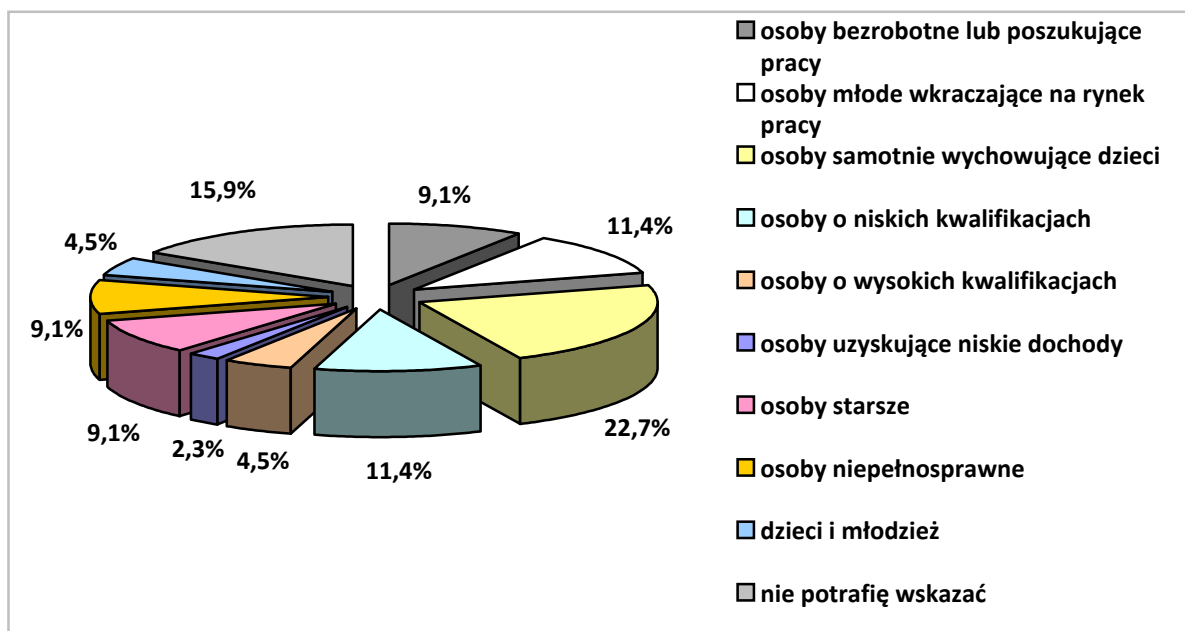
Dane z badania ankietowego.

Większość ankietowanych (51,7%) odpowiedziała na to pytanie twierdząco. Przeciwnego zdania było 41,4% respondentów. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 6,9% badanych.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenie do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć. W odpowiedzi 53,6% badanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety. Prawie 43% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Tylko 3,6% respondentów odpowiedziało, że zagrożenie problemem nierówności dotyczy mężczyzn.

Odpowiadając na następne pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 16. Jakie grupy mieszkańców gminy Pani/Pana zdaniem są lub mogą być najbardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Najczęściej wskazywano odpowiedź, że są to osoby samotnie wychowujące dzieci (22,7%), osoby młode wkraczające na rynek pracy i osoby o niskich kwalifikacjach (11,4%) oraz osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, osoby starsze i osoby niepełnosprawne (po 9,1%). Wymieniono m.in. również osoby o wysokich kwalifikacjach, dzieci i młodzież (po 4,5%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (2,3%). Wysoki odsetek uczestników badania nie potrafił wskazać żadnej grupy (15,9%).

Kolejna kwestia dotyczyła opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Według połowy ankietowanych płeć nie ogranicza możliwości kariery zawodowej, natomiast 43,3% badanych jest przekonane, że płeć ogranicza możliwości w tym zakresie. Niespełna 7% respondentów nie wyraziło opinii w tej sprawie.

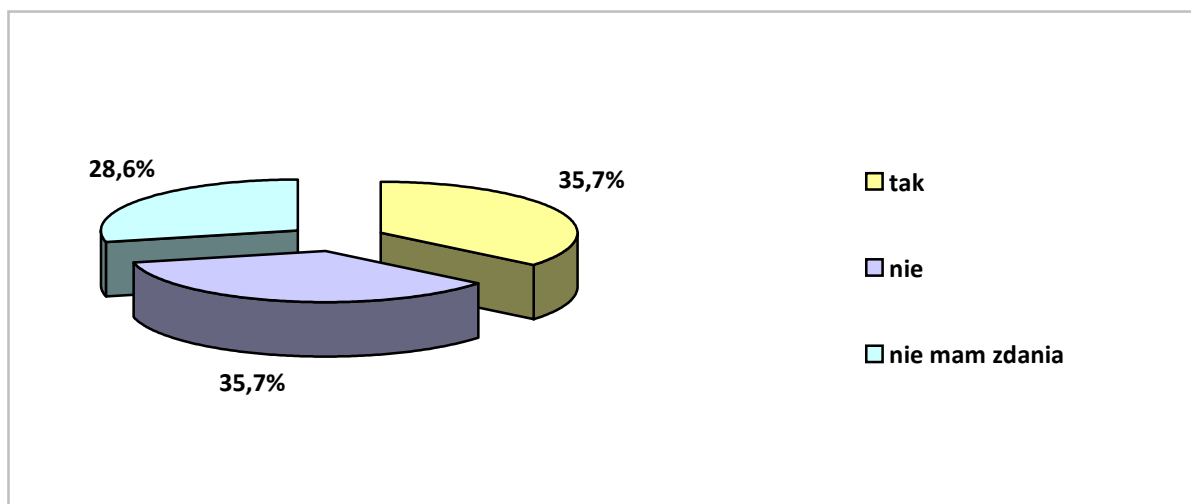
W następnym pytaniu sondowano ankietowanych, czy spotkali się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszeli. Zdecydowana większość ankietowanych (85,7%) nie zetknęła się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć. Jednocześnie prawie 11% badanych stwierdziło, że zna takie przypadki, a kolejne 3,6% respondentów przyznało, że o nich słyszało.

Odpowiadając na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć, przeważająca większość badanych (85,2%) odpowiedziała przecząco, natomiast 14,8% respondentów zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych.

Kolejne pytanie dotyczyło skali problemu nierówności płci występującego w gminie. Prawie 38% ankietowanych uważa skalę problemu za niską, a kolejne 20,7% respondentów określiło ją jako średnią. Odpowiedzi na to pytanie nie było w stanie udzielić 41,4% badanych.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytanie o podejmowanie w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 35,7% uczestników badania. Tyle samo respondentów uważa podejmowanie takich działań za bezzasadne. Zdania w tej sprawie nie miało natomiast 28,6% pytanых. Rozkład udzielonych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy uważa Pan/Pani, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

W odpowiedzi na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani wymieniali najczęściej warsztaty dla kobiet podnoszące samoocenę, programy wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci, które chciałyby podjąć zatrudnienie, a także prowadzenie akcji informacyjnych i profilaktycznych (np. w mediach) oraz organizowanie prelekcji i szkoleń z udziałem profesjonalnych wykładców. Według badanych należy także podejmować działania zmieniające negatywne postrzeganie kobiet

wychowujących dzieci jako mniej wartościowych pracowników oraz uświadamiać pracodawcom, aby wymagania rekrutacyjne nie wskazywały na płeć przyszłego pracownika.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie są dostrzegane przez jej mieszkańców i uwidaczniają się nie tylko w obszarze zatrudnienia. Prawie 52% respondentów odpowiedziało, że kwestie istnienia nierówności płci postrzegają jako problem społeczny, nadto 43,3% ankietowanych uznało, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej, a łącznie prawie 14,6% uczestników badania zna lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Na dodatek skalę tego problemu jako średnią ocenia 20,7% respondentów, a jako niską 37,9% ankietowanych. To uprawnia do sformułowania wniosku, iż należy podejmować działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń. Analiza sytuacji dziecka w gminie Wisznia Mała została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych i wychowawczych:

- Zespół Szkół w Krynicznie (liczba uczniów: 322, liczba nauczycieli: 46),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szewcach – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne (liczba uczniów: 270 (SP – 207, GP – 63), liczba nauczycieli: 27),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiszni Małej (liczba uczniów: 148, liczba nauczycieli: 17),
- Szkoła Podstawowa w Psarach (liczba uczniów: 201, liczba nauczycieli: 22),

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, opieką pielęgniarzką objęci są uczniowie 3 szkół (brak wskazania w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wiszni Małej), 2 placówki zatrudniają logopedę (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szewcach i Zespół Szkół w Krynicznie), z pomocy psychologa i doradcy zawodowego mogą skorzystać jedynie uczniowie Zespołu Szkół w Krynicznie.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów (brak wskazania w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wiszni Małej). Trzy szkoły zapewniają dzieciom i młodzieży dostęp do sali gimnastycznej. Wszystkie placówki posiadają dostęp do Internetu. W żadnej z placówek nie funkcjonują klasy integracyjne. Przedstawiciele Zespołu Szkół w Krynicznie zauważyli trudności z dojazdem do placówki spowodowane wczesnym przyjazdem autobusu i koniecznością oczekiwania uczniów w świetlicy przed i po lekcjach. Wszystkie placówki zapewniają dzieciom opiekę w ramach zajęć świetlicowych, wszystkie umożliwiają też nauczanie indywidualne.

Ankietowane placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, językowe, informatyczne, przyrodnicze, sportowe (SKS, pływanie, judo, karate), biblioteczne, plastyczne, muzyczne, wokalne, teatralne, taneczne, zajęcia robotyki). Jednocześnie we wszystkich jednostkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (4 placówki), korekcyjno-kompensacyjne (4), logopedyczne (3).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych, obejmujące 12 i 6 zmiennych. Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na trudną sytuację materialną rodzin, bezradność i niewydolność opiekuńczo-wychowawczą, dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się głównie do nadużywania alkoholu przez rodziców, a także rozpad rodzin spowodowany separacjami i rozwodami. Wspomniano również o uzależnieniu od nowoczesnych technologii (komputer, Internet, gry) oraz braku akceptacji.

Wypełniając zamknięte katalogi negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków.

Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 46. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2015/2016

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie	
	liczba ujawnionych przypadków	nie stwierdzono
palenie papierosów	10	3
sięganie po alkohol	–	4
sięganie po narkotyki	–	4
niszczenie mienia szkolnego	8	1
kradzieże na terenie szkoły	6	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	2
udział w grupach negatywnych	6	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	9	1
autoagresja	2	3
ucieczki z domu	1	3
przestępczość ujawniona	–	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	6	3

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej występujących wśród uczniów zachowań negatywnych należały: palenie papierosów, agresja i przemoc w grupie rówieśniczej, niszczenie mienia szkolnego, kradzieże na terenie szkoły, udział w grupach negatywnych oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Według trzech przedstawicieli badanych placówek w ostatnich trzech latach nie odnotowano wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych, natomiast jeden z uczestników badania miał trudności z odpowiedzią na to pytanie. W opinii jednej z ankietowanych osób zjawiska przemocy i inne formy negatywnego zachowania są stale monitorowane. Mała liczba uczniów w placówce pozwala na daleko idącą indywidualizację oraz dobry kontakt z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka, co sprzyja profilaktyce.

Tabela 47. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17	1
zaniedbanie dziecka	13	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	9	2

przemoc w rodzinie	–	4
wykorzystywanie seksualne dzieci	–	4
przestępczość	–	4

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Jeśli chodzi o zjawiska patologiczne w otoczeniu rodzinnym uczniów, ankietowani potwierdzili przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (17 przypadków), zaniedbania dziecka (13) oraz uzależnień (9). Zdaniem 3 ankietowanych w ostatnich trzech latach nie zwiększyła się liczba przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów, natomiast przedstawiciel 1 placówki nie potrafił wypowiedzieć się w tej kwestii. Niektórzy uczestnicy badania zauważyli nasilenie się niepokojącego zjawiska, jakim jest uzależnienie od gier komputerowych i Internetu oraz bezradność rodziców w przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkoły

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich prowadzone są pogadanki i prelekcje eliminujące przejawy agresji i przemocy oraz wzmacniające poczucie własnej wartości, spotkania ze specjalistami, policjantami i pielęgniarkami, udział w spektaklach teatralnych o tematyce profilaktycznej, godziny wychowawcze, rozmowy z uczniami, konkursy plastyczne (np. „Stop przemocy”), gazetki szkolne oraz prezentacje multimedialne. W szkołach organizowane są także zajęcia grupowe w klasach, w których istnieje ryzyko wystąpienia zjawisk negatywnych, indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem (stałe i interwencyjne), przeprowadzane są również ankiety i wywiady ewaluacyjne.

Placówki edukacyjne aktywnie promują zdrowy styl życia, dostarczają informacji na temat skutków zachowań ryzykownych, a także realizują akcje i programy profilaktyczne. W szkołach prowadzono następujące programy profilaktyczne i edukacyjne: „Papieros – cichy zabójca”, „AIDS – zapobieganie zakażeniom”, „Spójrz inaczej”, „Tydzień zdrowia”, „Czyste Powietrze”, „Trzymaj formę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bezpieczna+”, „Wykomiksuj się z dopalaczy”. Ponadto w ramach działań prozdrowotnych prowadzono akcję „Owoce i warzywa w szkole” i „Szkłanka mleka” oraz zajęcia sportowe na basenie i „Bieg po zdrowie”).

Działania skierowane do rodziców uczniów podejmowane przez szkoły

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania skierowane do rodziców. Organizowane są pogadanki i prelekcje, warsztaty umiejętności

wychowawczych, spotkania i rozmowy indywidualne ze specjalistami, zajęcia z psychologami z PPP w Trzebnicy, podczas których omawiana jest różnorodna tematyka, m.in. „Autorytet rodzicielski”, „Nagrody i kary w wychowaniu”, „Jak motywować dziecko do nauki”. Ponadto w ramach pomocy w procesie wychowawczym opracowano poradnik dla rodziców pt. „Rodzicom naprzeciw”. W szkołach prowadzona jest pedagogizacja rodziców, jak również kolportowane są gazetki informacyjne i ulotki, podejmowane są też wspólne działania z GOPS-em (procedura Niebieskiej Karty, współpraca z asystentem rodziny), organizowane są także imprezy integracyjne.

Działania konieczne do przeprowadzenia w celu usprawnienia funkcjonowania placówki i polepszenia efektywności procesu kształcenia i wychowania

Według ankietowanych niezbędne jest rozszerzenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i logopedycznego oraz rozwinięcie oferty zajęć pozalekcyjnych (dodatkowe zajęcia sportowe, np. szachy i kółka rozwijające zainteresowania), a także zabezpieczenie boisk szkolnych. Należy również ograniczyć możliwość korzystania z telefonów komórkowych w szkołach oraz zwiększyć konsekwencję w realizowanych działaniach. Przedstawiciel SP w Wiszni Małej uznał za konieczne wybudowanie sali gimnastycznej oraz przystosowanie pomieszczeń dolnego parteru na szatnię.

Najpilniejsze do zaspokojenia potrzeby uczniów

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, badani zwrócili uwagę na zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i wsparcia zarówno w szkole, jak i w domu rodzinnym, zwiększenie zainteresowania ze strony rodziców sprawami dzieci, a także potrzebę akceptacji zarówno rodziców, jak i środowiska oraz wskazanie właściwych zasad postępowania i wartości. Według respondentów równie ważna jest poprawa infrastruktury szkół. Wśród deficytów wymieniono niewystarczające pomieszczenia do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych, brak sal gimnastycznych oraz niedostatek przebieralni i szatni.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów

Według jednego uczestnika badania współpraca z rodzicami uczniów jest niewystarczająca, natomiast przedstawiciele pozostałych 3 placówek uznali tę współpracę za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania ogólne i zebrania klasowe z wychowawcami, spotkania z Radą Rodziców, mają miejsce również kontakty telefoniczne, korespondencyjne, poprzez e-dziennik oraz konsultacje indywidualne, podczas których

omawiane są problemy dydaktyczne i wypracowywane są metody działań naprawczych. Prowadzona jest także pedagogizacja rodziców. Rodzice aktywnie uczestniczą też w życiu szkoły, realizując wspólne inicjatywy szkolne i środowiskowe, pomagając przy organizacji uroczystości klasowych, imprez charytatywnych i wycieczek szkolnych.

Według przedstawiciela placówki, który uznał współpracę za niezadowalającą, należy uwrażliwić rodziców na potrzeby dzieci, zwiększyć zainteresowanie ich sprawami oraz wzbudzić poczucie odpowiedzialności za nie.

Współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny za zadowalającą. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Sąd Rodzinny, Bank Żywności, ośrodek zdrowia, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Pełnomocnika ds. Uzależnień, placówki oświatowe, biblioteki, uczniowskie kluby sportowe, Nadleśnictwo Milicz, ogródki działkowe w Psarach, Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Trzebnicy, Caritas, Studio Wschód, Fundację „Poła Nadziei”, Fundację „Evangelium Vitae”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Międzyszkolny Ośrodek Wspierania Aktywności Zawodowej, Ośrodek Psychiatrii i Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy i Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu, Politechnikę Wrocławską oraz Wrocławski Ośrodek Pomocy Osobom Nietrzeźwym.

Działania niezbędne do pełniejszego rozpoznania problemów rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie

Wśród działań niezbędnych do pełniejszego rozpoznania problemów rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie, przedstawiciele placówek oświatowych wymienili potrzebę częstszych konsultacji, spotkań i rozmów z rodzicami uczniów oraz przeprowadzenie ankiet środowiskowych. Według niektórych respondentów podejmowane w placówkach działania są wystarczające. W przypadku podejrzenia zaistnienia zjawiska negatywnego pedagog szkolny, we współpracy z pracownikami pomocy społecznej, przeprowadza wywiad w miejscu zamieszkania.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie

W ramach działań szkoły na rzecz uczniów z rodzin dotkniętych problemem przemocy ankietowani wymieniali m.in. obejmowanie pomocą psychologiczno-pedagogiczną (terapia, porady i konsultacje), przeprowadzanie indywidualnych rozmów wspierających i terapeutycznych, działania interwencyjne w rodzinie (wizyty w domach, procedura Niebieskiej Karty), kierowanie do odpowiednich instytucji pomocowych funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy, wsparcie ze strony wychowawcy oraz pomoc materialną. Ponadto w szkołach organizowane są zajęcia indywidualne i grupowe dotyczące praw i obowiązków uczniów oraz informujące o jednostkach udzielających wsparcia.

Współpraca szkoły z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

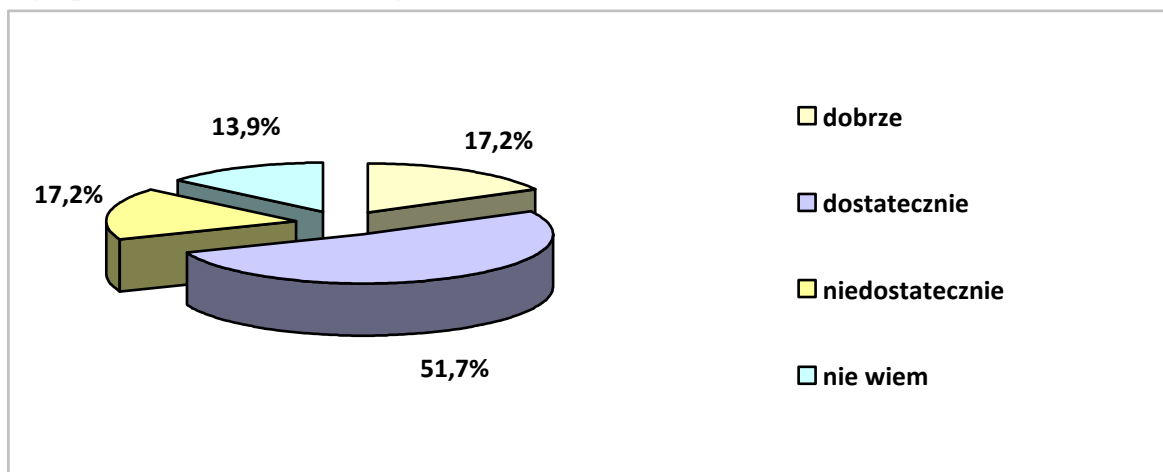
Wszystkie ankietowane placówki współpracują z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W jej ramach organizowane są prelekcje i pogadanki, spotkania w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, monitorowane są efekty podejmowanych działań, prowadzony jest również nadzór nad rodzinami zastępczymi.

Placówki oświatowe są w stałym kontakcie z przedstawicielami instytucji pomocowych, uczestniczą także w organizowanych konferencjach.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie w opinii mieszkańców

Uczestników badania poproszono także o wyrażenie opinii na temat organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

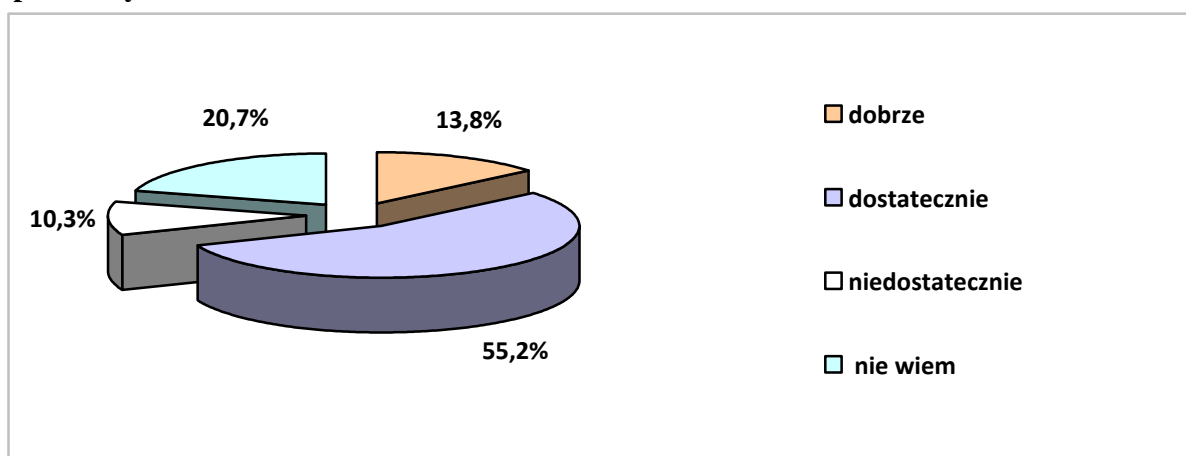
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 51,7% ankietowanych organizacja i zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie są dostateczne. Kolejne 17,2% respondentów uznało, że są one dobre. Jednak 17,2% badanych oceniło je jako niedostateczne. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 13,9% pytanym.

Uczestnicy badania zgłaszali także propozycje działań, które należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Najczęściej postulowali lepsze wykorzystanie świetlic na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań i zajęć sportowych (szczególnie o dyscypliny inne niż piłka nożna i szachy), prowadzenie działań integrujących (wspólne zabawy, wyjazdy, wycieczki, kolonie) oraz szersze udostępnianie bazy sportowej. Ze względu na niedostateczną komunikację publiczną i trudności z dojazdem do Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji respondenci za niezwykle ważne uznali organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego w pozostałych miejscowościach gminnych. Według ankietowanych należy także inicjować spotkania resocjalizacyjne dla uczniów zagrożonych patologiami oraz powołać, jako organ doradczy, Młodzieżową Radę Gminy.

Kolejne poruszane kwestie dotyczyły realizowanych w gminie działań edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych adresowanych do rodzin i dzieci, czynników ograniczających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży oraz czynników ograniczających w największym stopniu prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie. Rozkład odpowiedzi oceniających działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci ilustruje poniższy wykres.

Wykres 19. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci zostały ocenione jako dostateczne przez 55,2% badanych,

a jako dobre przez 13,8% respondentów. Jednocześnie 10,3% pytanym uznało je za niedostateczne. Opinie w tej sprawie nie przedstawiło 20,7% ankietowanych.

Odpowiadając na pytanie, jakie czynniki ograniczają prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży, respondenci wymieniali najczęściej problemy finansowe, dysfunkcje i patologie występujące w rodzinach (szczególnie alkoholizm), zaniedbania wychowawcze wynikające z braku czasu poświęcanego dzieciom przez rodziców, jak również niedostateczną ofertę zajęć pozalekcyjnych i kółek zainteresowań. Za równie ważne uznano trudności komunikacyjne ograniczające dostęp do zajęć dodatkowych, niewystarczającą bazę kulturalno-rekreacyjną w miejscowościach gminnych oraz niedostępność obiektów sportowych w okresie zimowym i brak animatorów sportu. Uczestnicy badania zwrócili także uwagę na niedostateczną pomoc dla dzieci z rodzin patologicznych i słabnący wpływ rodziców na wychowanie dzieci i młodzieży.

Z kolei identyfikując czynniki ograniczające w największym stopniu prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie, ankietowani najczęściej wskazywali brak miejsc pracy i wynikający z tego niski status materialny rodzin. Bezrobocie zaś i związane z nim problemy ekonomiczne mają bezpośredni i najczęściej negatywny wpływ na właściwe funkcjonowanie rodzin. Za równie ważne badani uznali patologie i uzależnienia występujące w środowisku, niezaradność i niski poziom wykształcenia społeczeństwa, a także brak kultury osobistej. Niektórzy wymieniali również przesadne koncentrowanie się na życiu zawodowym rodziców i wynikający z tego brak czasu dla dzieci,

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie do 9,6 miliona w 2035 r., co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności gminy Wisznia Mała jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma tutaj miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba mieszkańców gminy ogółem	9 209	9 308	9 439
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 251	1 295	1 387
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	13,58%	13,91%	14,69%

Dane Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 2014-2016 systematycznie wzrastał, wynosił on odpowiednio: 13,58%, 13,91 i 14,69%.

Tendencja starzenia się społeczeństwa wymusza zmiany organizacyjne w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale też jest istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej, w 2016 r. były 4 osoby w wieku 61-70 lat oraz 3 osoby w wieku 71 lat i więcej.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy także usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. W latach 2014-2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej przyznawał tego rodzaju świadczenie odpowiednio: 6, 6 i 9 osobom z terenu gminy.

Warto dodać, że przy Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Wiszni Małej funkcjonuje Stowarzyszenie Uniwersytet Dorosłego Człowieka. Do podstawowych działań uniwersytetu należą: aktywizacja społeczna, stymulowanie rozwoju osobowego oraz intelektualnej, psychicznej i fizycznej sprawności osób starszych, prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturalnej, twórczej, rekreacyjno-sportowej i krajoznawczej oraz upowszechnienie profilaktyki gerontologicznej.

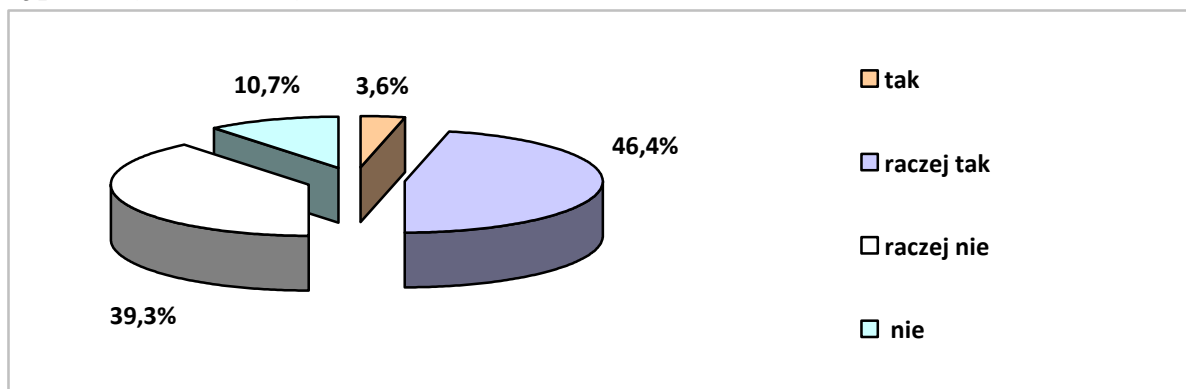
Z przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania ankietowego wynika, że 15,7% uczestników badania uznało osoby starsze za grupę najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a działania podejmowane w gminie na rzecz wsparcia osób starszych wskazało jako najbardziej niezadowolające 14,3% respondentów.

Identyfikując problemy, jakie dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali najczęściej samotność, brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny, niski poziom życia i niewystarczające środki finansowe, a także niedostateczny dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, w szczególności do rehabilitacji. Za równie ważne uznano brak ofert pracy i możliwości kontynuowania aktywności zawodowej, marginalizację i izolowanie seniorów oraz trudności komunikacyjne. Ankietowani zwrócili także uwagę na brak Domu Dziennego Pobytu i problemy z organizacją dnia codziennego.

Wskazując działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych, najczęściej postulowano organizowanie zajęć i spotkań w świetlicach, budowę Domu Dziennego Pobytu na terenie gminy, poprawę dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, szczególnie do lekarzy specjalistów oraz zwiększenie zaangażowania wolontariuszy i pracowników socjalnych we wsparcie seniorów. Według badanych konieczna jest również aktywizacja i integracja osób starszych ze społecznością lokalną oraz utworzenie stowarzyszenia działającego na rzecz poprawy sytuacji starszych mieszkańców gminy.

Według połowy badanych w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się lub raczej uwzględnia się potrzeby osób starszych. Przeciwnego zdania było 39,3% respondentów. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 10,7%. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Taki podział wskazań może sugerować, iż problemy osób starszych są dostrzegane przez jej mieszkańców, a działania adresowane do seniorów zostały pozytywnie ocenione przez większość ankietowanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb osób starszych w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, bowiem 69,70% uczestników badania przeprowadzonego na potrzeby opracowania dokumentu strategii rozwiązywania problemów społecznych to osoby poniżej 55. roku życia, a 21,21% to osoby z grupy wiekowej 56-65 lat, natomiast osoby powyżej 65. roku życia, czyli najbardziej uwrażliwione na kwestie odnoszące się do grupy seniorów, były reprezentowane przez 9,09% respondentów.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z uwagi na to, że, jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 roku w gminie Wisznia Mała mieszkało ogółem 1 119 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 608 kobiet i 511 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gminie odnotowano 864 osoby niepełnosprawne prawnie i 255 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 14,5%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej wynika, że w latach 2014-2016 niepełnosprawność była piątym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2014-2016.

Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba rodzin	45	48	49
liczba osób łącznie w rodzinach	95	100	91

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiszni Małej.

W 2014 r. z pomocy społecznej udzielonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej z powodu niepełnosprawności skorzystało 45 rodzin liczących 95 osób. Ponadto w 2014 r. wypłacono 127 świadczeń (na łączną kwotę 9 660 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W 2015 r. z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 48 rodzin liczących 100 osób. W tym samym roku wypłacono 147 świadczeń (na łączną kwotę 11 260 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W ostatnim roku analizy ze wsparcia GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 49

rodzin liczących 91 osób. Wypłacono także 176 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (na łączną kwotę 16 840 zł).

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy Wisznia Mała w latach 2014-2016. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom do lat 16	6	14	16
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powyżej 16. roku życia	72	97	80

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy.

Z przedstawionych danych wynika, iż w analizowanym okresie liczba orzeczeń wydanych dzieciom miała tendencję wzrostową, natomiast w przypadku orzeczeń wydanych osobom dorosłym, ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2015 roku.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Wisznia Mała mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się, dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie do działalności bieżącej warsztatów terapii zajęciowej. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z gminy, które w latach 2014-2016 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 51. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	0	0	0
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych	62	52	48
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy.

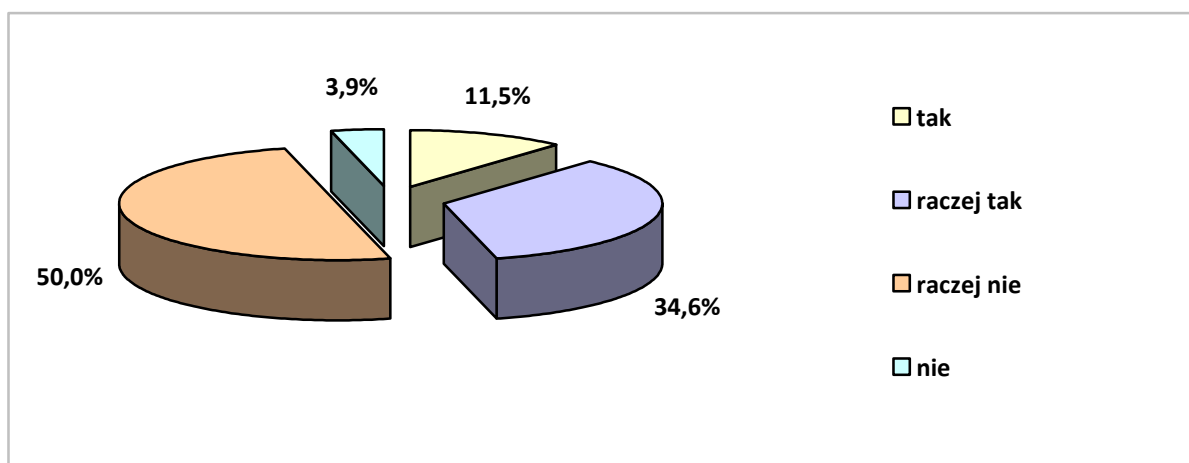
W przeprowadzonym badaniu ankietowym zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych oraz o działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie. Odpowiadając na pytanie, z jakimi problemami borykają się osoby niepełnosprawne, ankietowani wskazywali przede wszystkim niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, bariery architektoniczne, brak ofert pracy, a także trudności komunikacyjne i nieprzystosowanie środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych. Niektórzy badani zwrócili również uwagę na marginalizację i wykluczenie z życia społecznego oraz niedostateczną opiekę w miejscu zamieszkania.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o działania, jakie należy podjąć, aby poprawić sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin, najczęściej wymieniano poprawę komunikacji publicznej ułatwiającej codzienne funkcjonowanie, organizowanie opieki w miejscu zamieszkania, dofinansowanie świadczeń rehabilitacyjnych, monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych oraz inicjowanie spotkań ze specjalistami prowadzącymi działania na rzecz ich aktywizacji, a także utworzenie stowarzyszenia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

W kolejnych pytaniach badanych poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań adresowanych do osób niepełnosprawnych. Prawie 54% ankietowanych stwierdziło, że w realizowanych działaniach nie uwzględnia się lub raczej nie uwzględnia się potrzeb osób niepełnosprawnych. Przeciwnego zdania było 46,1% badanych. Odpowiadając na pytanie, czy gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, 56,52% ankietowanych odpowiedziało, że tak lub raczej tak. Jednak 43,48% badanych było przeciwnego zdania.

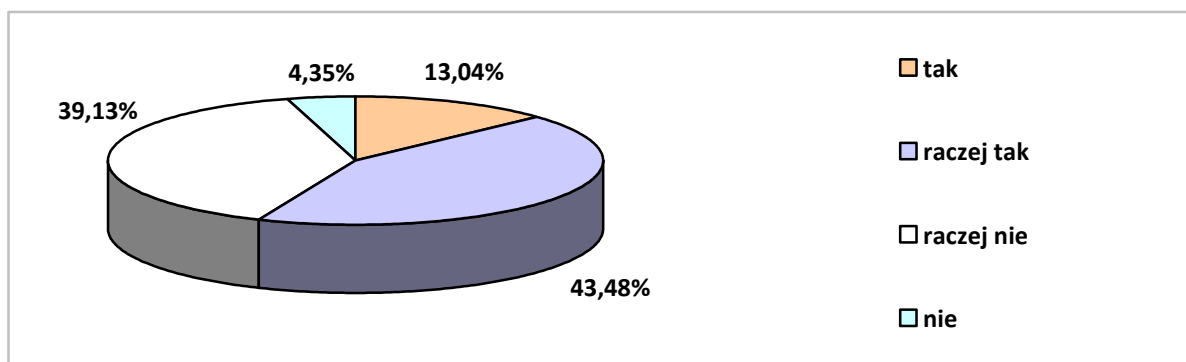
Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Należy odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w gminie na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Jednocześnie prawie 4% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie gminy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu pozyskiwanie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy • stwarzanie przez samorząd warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród jej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne środki finansowe umożliwiające tworzenie mieszkań socjalnych • niedostatecznie rozwinięta komunikacja zbiorowa

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród różnych grup wiekowych, w tym osób powyżej 45. roku życia • prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielnie socjalne), mogących tworzyć nowe miejsca pracy • upowszechnianie wśród osób bezrobotnych informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy EFS) • oferta sektora pozarządowego skierowana na wspieranie osób bezrobotnych w gminie • organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska dziedziczenia biedy • realizowanie programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie – w latach 2013-2016 nie odnotowano zjawiska bezdomności na terenie gminy • bliskość dużej aglomeracji miejskiej – Wrocław (odległość ok. 15 km) • teren rolniczy – dorywcze prace sezonowe • uczestnictwo w programach finansowanych przez UE 	<ul style="list-style-type: none"> • brak nowych inwestycji tworzących miejsca pracy • niska aktywność ludzi poszukujących pracy • niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców • specyfika wsi „popegeerowskiej”
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • realne zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy na terenie gminy • rosnące zainteresowanie podejmowaniem własnej działalności gospodarczej przez mieszkańców gminy • pozyskiwanie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez osoby objęte działaniami aktywizującymi • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • zmniejszający się poziom bezrobocia wśród kobiet • stale rosnąca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych • wzrastające zainteresowanie usługami poradnictwa zawodowego oraz udziałem 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań mających na celu tworzenie przez osoby bezrobotne podmiotów ekonomii społecznej • brak oferty organizacji pozarządowych, przyczyniającej się do łagodzenia skutków bezrobocia • rosnące zapotrzebowanie na mieszkania socjalne • problemy związane ze słabo rozwiniętą komunikacją zbiorową • brak szkół ponadgimnazjalnych na terenie gminy • wzrost występowania zjawisk patologicznych – alkoholizm, narkomania

<p>w szkoleniach zawodowych przez osoby bezrobotne</p> <ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie środkami finansowymi z funduszy zewnętrznych umożliwiających ograniczanie bezrobocia • zainteresowanie społeczności lokalnej problemami osób ubogich i włączanie się w działania mające na celu zaspokojenie potrzeb osób ubogich • zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia biedy w gminie • brak problemu ubożenia mieszkańców gminy • brak osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • budowa drogi S5 – rozwój infrastruktury • nowe inwestycje • optymalne wykorzystywanie środków z UE 	
--	--

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin • zapewnianie przez gminę rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie bazą dydaktyczną, zapewniającą właściwy rozwój uczniów • oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe • organizowanie przez gminę oferty spędzania czasu wolnego adresowanej do dzieci i młodzieży • funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • odpowiednio przygotowana kadra z wysokimi kwalifikacjami do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia na terenie gminy • przyzwalanie na przemoc (starsze pokolenie) • brak programu korekcyjno-edukacyjnego w gminie • brak lokalu dla osób doznających przemocy

<ul style="list-style-type: none"> • działanie Zespołu Interdyscyplinarnego • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie z gminy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • wystarczający dostęp ofiar przemocy w rodzinie do informacji o możliwych formach wsparcia • prowadzenie na terenie gminy akcji i kampanii społecznych uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • realizowanie programów profilaktycznych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie • malejąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia • pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół sytuacja finansowa gminy • wystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • zaangażowanie dzieci i młodzieży z terenu gminy w działania wolontarystyczne • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • efektywne poradnictwo i podejmowane interwencje mające wpływ na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • niezwiększająca się skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszanie się w gminie społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie • dobra współpraca służb w Zespole Interdyscyplinarnym • rosnąca świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wzrost zapotrzebowania na wsparcie asystentów rodziny • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • stale rosnące zapotrzebowanie na tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niezaspokajająca potrzeb mieszkańców oferta w zakresie opieki przedszkolnej • zwiększająca się liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • powielanie negatywnych wzorców – rodziny dysfunkcyjne • wzrost negatywnych zjawisk w życiu społecznym

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie przez gminę dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie w gminie inicjatyw zachęcających mieszkańców do włączania się

<p>zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz poszerzenia zakresu świadczeń medycznych • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • diagnozowanie w gminie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • funkcjonowanie grup lub instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień przez sektor pozarządowy • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa na drodze • funkcjonowanie w gminie posterunku policji • zwiększanie liczby patroli policji w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego • stały dostęp do specjalistów (uzależnienia/współuzależnienia) • realizowanie przez NZOZ programów prozdrowotnych 	<p>w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dojazd do ośrodka zdrowia (komunikacja zbiorowa) • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej i zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach • wzrastająca świadomość dzieci i młodzieży na 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające zabezpieczenie finansowe i lokalowe prawidłowego dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • niedostateczne środki finansowe i lokalowe

<p>temat zagrożeń uzależnieniami</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym ze strony sektora pozarządowego • niewzrastająca skala zagrożenia przestępczością nieletnich • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze • poszerzanie zakresu kampanii społecznych dotyczących uzależnień • ułatwiony dostęp do funkcjonariuszy KPP (dzielnicowy) 	<p>na rozszerzenie zakresu świadczeń medycznych dostępnych dla mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie rodzin dotkniętych problemami uzależnień na pomoc psychospołeczną i prawną • potrzeba udzielania wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym • nieadekwatna do potrzeb liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami uzależnionymi • brak zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń • wzrost zjawiska „nowych uzależnień”: Internet, hazard • pogarszanie się stanu zdrowia mieszkańców ze względu na utrudniony dostęp do specjalistów • nieadekwatna do potrzeb mieszkańców oferta świadczeń zdrowotnych • rozwój przestępczości – naruszanie prawa
---	--

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych • wystarczająca kadra pracowników GOPS-u świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych – oferta kulturalna, edukacyjna i profilaktyczna realizowana na terenie gminy • zapewnianie miejsca w domach pomocy społecznej osobom starszym, wymagającym całodobowej opieki • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej – Uniwersytet Dorosłego Człowieka • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitorowania warunków codziennego funkcjonowania osób starszych w gminie • deficyt instytucji i organizacji świadczących pomoc członkom rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • brak w gminie takich form wsparcia osób starszych, jak: kluby seniora czy domy dziennego pobytu • brak funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych zajmujących się działalnością na rzecz osób starszych • niefunkcjonowanie na terenie gminy wolontariatu na rzecz osób starszych • deficyt usług specjalistycznych • utrudniony dostęp do DPS-u, ZOL-u
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczne środki przyczyniające się do poprawy warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • wystarczające zasoby gminy umożliwiające wzmocnienie potencjału osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • istnienie barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób starszych i ich rodzin

<ul style="list-style-type: none"> • brak przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • dostosowana do potrzeb i oczekiwań osób starszych oferta spędzania czasu wolnego • wystarczające możliwości gminy pozwalające na kontynuowanie aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej przez osoby starsze • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób starszych • rozwój ofert kulturalnych adresowanych do osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • niewystarczający dostęp osób starszych z gminy do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu • niewystarczająca w stosunku do potrzeb osób starszych dostępność domów pomocy społecznej • brak zainteresowania ze strony sektora pozarządowego prowadzeniem działalności na rzecz osób starszych • niewielkie angażowanie się mieszkańców gminy w pomoc wolontarystyczną mającą na celu wspieranie osób starszych w ich codziennym życiu • brak możliwości realizacji wszystkich potrzeb osób starszych
---	---

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych z gminy ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • przekazywanie informacji przedsiębiorcom z gminy o możliwościach refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań zapobiegających marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych • zabezpieczanie transportu (dowozu do szkół) • niewielka odległość do szkoły specjalnej • dostęp do orzecznictwa (PCPR) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań mających na celu monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • brak zdiagnozowanego środowiska osób niepełnosprawnych • niedysponowanie przez gminę kadrą pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym (wsparcie realizują pracownicy GOPS-u) • brak działań w zakresie organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak na terenie gminy domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych • nieprowadzenie działań na rzecz tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej (jak np. warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie inwalidów, spółdzielnie socjalne), mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • brak działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (deficyt klas i grup integracyjnych w przedszkolach i szkołach) • niefunkcjonowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych • brak ofert edukacyjnych, kulturalnych itp. dla osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • brak barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin • niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, wymagających świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych (deficyt szczegółowych informacji na ten temat) • społeczna akceptacja dla potrzeby likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • dysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku • zainteresowanie lokalnych przedsiębiorców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych • wzrastające w społeczności gminy przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • zainteresowanie ze strony sektora pozarządowego prowadzeniem działalności na rzecz osób niepełnosprawnych • planowanie przez gminę działań na rzecz osób niepełnosprawnych (lokalny projekt ukierunkowany na aktywność niepełnosprawnych dorosłych) • ciągle poszerzanie oferty kulturalnej dla niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb osób niepełnosprawnych, liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i udzielającej wsparcia • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych z gminy do domów dziennego pobytu • niefunkcjonowanie w gminie podmiotów ekonomii społecznej (jak np. warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie inwalidów, spółdzielnie socjalne), mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • niezaspokajające potrzeb zasoby i możliwości gminy w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • niewielkie zainteresowanie mieszkańców gminy działalnością wolontarystyczną na rzecz osób niepełnosprawnych • opór osób niepełnosprawnych i ich rodzin przed zmianami • przypadki stygmatyzacji społecznej osób niepełnosprawnych
---	--

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw zmierzających do podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców • zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie na terenie gminy informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych • prowadzenie działań zmierzających do zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji • podejmowanie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) • podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego • realizowanie w gminie przedsięwzięć (np. projektów finansowanych z funduszy 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do aktualnych potrzeb istniejąca w gminie sieć placówek pomocy społecznej – niewystarczająca liczba pracowników socjalnych • brak oferty dla określonych grup mieszkańców (np. osób starszych, niepełnosprawnych dorosłych i dzieci, chorych psychicznie)

<p>Unii Europejskiej), umożliwiającym mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez organizacje pozarządowe działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • angażowanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • prowadzenie działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu przez jednostki organizacyjne gminy • mała anonimowość sprzyjająca szybkiemu reagowaniu na powstałe problemy społeczne • współdziałanie mieszkańców i instytucji działających lokalnie • dobre relacje społeczne (mała gmina, pomoc sąsiedzka) • zaangażowanie władz lokalnych w sprawy mieszkańców 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców gminy • zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych • dysponowanie środkami pozwalającymi na poszerzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wystarczające środki zewnętrzne umożliwiające skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej • wystarczające i dostosowane do aktualnych potrzeb nakłady na rozwój kwalifikacji kadr pomocowych • korzystanie z możliwości uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przez dorosłych mieszkańców gminy • przyczyniająca się do łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych aktywność organizacji pozarządowych • pozytywny wpływ działalności przedstawicieli Kościoła i związków wyznaniowych na łagodzenie problemów społecznych w gminie • utrzymujące się na stałym poziomie zainteresowanie różnymi formami 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • ryzyko niemożności realizacji określonych projektów ze względu na brak infrastruktury, dostatecznych środków finansowych, kadry

<p>działalności wolontarystycznej</p> <ul style="list-style-type: none">• realizacja projektów skierowanych do określonych grup mieszkańców: starszych, niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami ruchowymi	
--	--

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Ocena realizacji założeń poprzedniej strategii, jak również wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

Działania te zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom**
2. **Wspieranie rodziny**
3. **Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
4. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**
7. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
8. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022, jest następująca:

Gmina Wisznia Mała
dąży do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej
oraz przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją sformułowanych w dokumencie – z uwzględnieniem zasady kooperacji różnorodnych podmiotów i instytucji, opartej na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości – celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1.:

Przeciwdziałanie problemom ubóstwa, bezrobocia i bezdomności.

Cele operacyjne:

1. **Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.**
2. **Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.**
3. **Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczenie potrzeb dzieci z rodzin ubogich poprzez m.in. prowadzenie dożywiania w szkołach, doposażanie w podręczniki, pomoce szkolne, odzież, organizowanie wypoczynku, zapewnienie dostępu do zajęć pozalekcyjnych i alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodzin adekwatnie do potrzeb rynku pracy.
6. Podejmowanie działań zmierzających do tworzenia mieszkań socjalnych na terenie gminy.
7. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołem w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do osób i rodzin ubogich.
8. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich – zbiórki odzieży, żywności, artykułów gospodarstwa domowego.
9. Realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.

Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

1. Poszerzanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez pracy, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
5. Promocja zatrudnienia osób młodych, wkraczających na rynek pracy.
6. Podejmowanie działań mających na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy bezrobotnym kobietom.
7. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
8. Podejmowanie działań zmierzających do tworzenia miejsc pracy na terenie gminy, m.in. poprzez wspieranie inicjatyw gospodarczych mieszkańców oraz promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów zewnętrznych.
9. Wspieranie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej.
10. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy EFS.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym:

1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.
2. Udzielanie w razie zaistnienia takiej potrzeby pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Samorząd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, OKSiR, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna, gminy sąsiadujące, powiat, województwo, wojewoda.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze społeczne EFS, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba mieszkań socjalnych w gminie,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

CEL STRATEGICZNY 2.:

Wzmacnianie potencjału rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. **Podnoszenie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy rodzinom w kryzysie.**
2. **Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.**
3. **Wspieranie procesu kształcenia i dbałość o rozwój dzieci i młodzieży.**
4. **Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.

Podnoszenie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy rodzinom w kryzysie:

1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
3. Podejmowanie działań w celu tworzenia grup wsparcia dla rodzin problemowych.
4. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
6. Zapewnienie rodzinom, adekwatnie do potrzeb, wsparcia asystentów rodziny.
7. Organizowanie warsztatów i projektów dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
8. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
9. Wspierania różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poszerzenie oferty z zakresu wychowania przedszkolnego.
10. Monitorowanie sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci i podejmowanie działań mających na celu zaspakajanie ich potrzeb.
11. Integrowanie działań podejmowanych na rzecz rodziny i dziecka poprzez ściślejszą współpracę podmiotów działających na terenie gminy, jak również poza gminą oraz organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.

Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.

3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.
4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
6. Tworzenie, w miarę wystąpienia takiej potrzeby, grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.

Wspieranie procesu kształcenia i dbałość o rozwój dzieci i młodzieży.

1. Podejmowanie dalszych działań mających na celu zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia w placówkach oświatowych na terenie gminy.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez kontynuację zajęć wyrównawczych i udzielanie pomocy w nauce.
4. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do pełnej oferty edukacyjnej w gminnych placówkach oświatowych.
5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
6. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, a także rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.
7. Podejmowanie działań w celu organizacji świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży umożliwiających rozwój zainteresowań i oferujących wsparcie.
8. Wspieranie uczniów uzdolnionych poprzez różne formy nagród i stypendiów, w tym stypendiów socjalnych.

9. Prowadzenie profilaktyki prozdrowotnej w przedszkolach i szkołach na terenie gminy, promowanie zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 4.

Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia:

1. Promowanie zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców gminy.
2. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu pobudzanie aktywności fizycznej.
3. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz w miarę możliwości ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów, a także usług rehabilitacyjnych.
4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy i rozwoju bazy placówek ochrony zdrowia.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Samorząd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, OKSiR, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze EFS, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi.

CEL STRATEGICZNY 3.:

Wspieranie osób starszych oraz niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. **Podjęmowanie działań mających na celu utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, zapewnienie im właściwej opieki.**
2. **Realizacja modelu „zdrowego starzenia się”.**
3. **Ograniczanie skutków niepełnosprawności, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.**

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.

Podjęmowanie działań mających na celu utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, zapewnienie im właściwej opieki.

1. Rozszerzanie zakresu usług pielęgniarstwa środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz kontaktów z otoczeniem.
3. Podejmowanie działań mających na celu wsparcie członków rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.

Realizacja modelu „zdrowego starzenia się”.

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
3. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu w tym cyfrowemu osób starszych.
4. Wspierania form aktywizacji osób starszych w tym Uniwersytetu Dorosłego Człowieka.
5. Podjęcie działań w celu utworzenia Klubu Seniora.
6. Podejmowanie współpracy z Kościołem oraz organizacjami pozarządowymi w realizacji działań podejmowanych na rzecz osób starszych w gminie.
7. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych.
8. Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.

Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
2. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w oparciu o dostępne informacje, jak i uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
3. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.
4. Podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i otoczeniu domowym.
5. Podjęcie działań w celu utworzenia Dziennego Domu Pobytu.

6. Zapewnianie osobom niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
7. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne.
8. Popularyzowanie i rozwijanie wolontariatu na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych.
9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Samorząd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, OKSiR.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze EFS, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GOPS-u oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 4.:

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

Cele operacyjne:

- 1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.**
- 2. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.**

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.

Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich:

1. Realizacja projektów i kampanii społecznych, których celem jest umacnianie więzi sąsiedzkich i uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony przed przestępczością.
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej skutków.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym:

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.
3. Monitorowanie środowiska szkolnego dzieci i młodzieży oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym.
4. Monitorowanie środowiska rodzinnego uczniów oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na ich rozwój.
5. Budowanie na terenie placówek oświatowych pozytywnych relacji z uczniami, dbałość o właściwy klimat procesu edukacji umożliwiający rozwój inteligencji emocjonalnej uczniów i stworzenie przyjaznego środowiska szkolnego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Samorząd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, OKSiR, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Straż Pożarna, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

CEL STRATEGICZNY 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
3. Wspieranie dialogu społeczności lokalnej z władzami samorządowymi.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 1.

Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie niezbędnych środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.
2. Poprawa warunków obsługi klientów pomocy społecznej poprzez dostosowanie struktury kadrowej i warunków lokalowych do bieżących potrzeb.
3. Rozwój usług elektronicznych.
4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pracy na rzecz rodziny.
5. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej na stronach internetowych oraz w postaci broszur i ulotek.
6. Wypracowanie platformy informacyjnej o formach wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ich rodzin jako elementu współpracy różnych podmiotów.
7. Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej w środowisku lokalnym.
8. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 2.

Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego:

1. Inicjowanie działań zmierzających do szerszego włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy poprzez udział w istniejących organizacjach pozarządowych oraz zachęcanie do tworzenia nowych podmiotów trzeciego sektora.
2. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

Kierunki działań dla celu operacyjnego 3.

Wspieranie dialogu społeczności lokalnej z władzami samorządowymi:

1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.

2. Poszerzenie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze gospodarczym i społecznym.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2022.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Roczny Program współpracy Gminy Wisznia Mała z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Samorząd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, OKSiR, inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze EFS, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki realizacji działań:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie, zajmujących się zagadnieniami z zakresu polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiszni Małej. Działania te będą podejmowane zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół pracowników GOPS-u oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół pracowników GOPS-u oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i prac mających na celu aktualizację strategii.

W ocenie stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji działań. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu mogą zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

4. PROGNOZA ZMIAN

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu.”¹ Zmiana społeczna oznacza przejście od jednego stanu systemu

¹ Piotr Sztompka, *Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą*, (w:) Joanna Kurczewska (red.), *Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie*, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

do drugiego. Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- polepszenia dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,
- zapobiegania wykluczenia cyfrowego osób starszych,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,

- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- umocnienia współpracy sąsiedzkiej w walce z przestępczością,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze,
- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

5. RAMY FINANSOWE

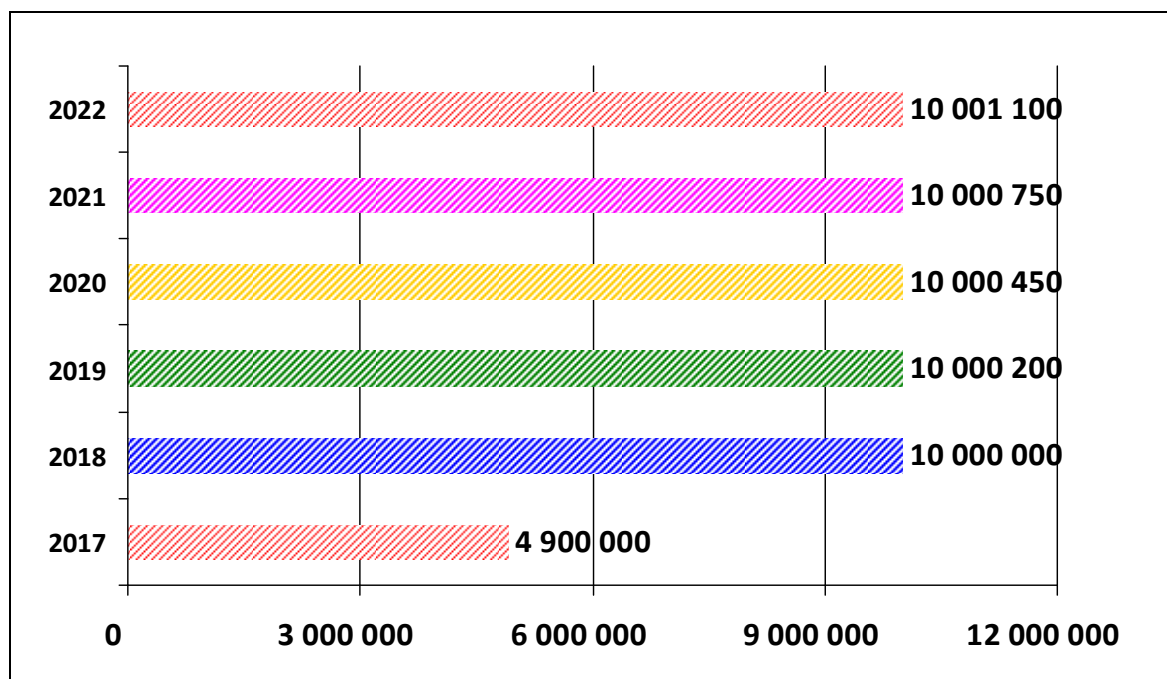
Zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej, która nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c), założono iż w pierwszym roku wdrażania dokumentu koszt realizacji przyjętych celów powinien oscylować w granicach 3,6 mln zł. W latach następnych przewidziano, iż ponoszone nakłady będą przekraczały kwotę 7 mln zł. Orientacyjne kwoty, uwzględniające realia roku przyjęcia do realizacji założeń programowych, są przedstawione w poniższej tabeli oraz w formie graficznej na wykresie.

Tabela 52. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
4 900 000	10 000 000	10 000 200	10 000 450	10 000 750	10 001 100

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 23. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii

6. PROGRAMY I PROJEKTY

W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała mogą być realizowane programy i projekty zgodne z przyjętymi w dokumencie działaniami.

6.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program Współpracy Gminy Wisznia Mała z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

6.2. PROJEKTY

W ramach strategii mogą być realizowane projekty. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, niemniej należy pamiętać, iż będzie możliwa dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele**

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016	25
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016	25
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016	25
Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2016 r.	28
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	29
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2014-2016	30
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016	31
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016	32
Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe w gminie w roku szkolnym 2015/2016	33
Tabela 10. Placówki kultury w gminie	36
Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2016 r.	39
Tabela 12. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2016 roku	41
Tabela 13. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 roku	42
Tabela 14. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 r.	42
Tabela 15. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2016 r.	47
Tabela 16. Dane dotyczące przestępczości stwierdzonej na terenie gminy w 2016 r.	48
Tabela 17. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 roku	50
Tabela 18. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 roku	51
Tabela 19. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016	52
Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016	53
Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 roku	53
Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 roku	53
Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016	54
Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2014-2016	55
Tabela 25. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016	56
Tabela 26. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2014-2016	57
Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016	57
Tabela 28. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2016 r.	58
Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016	59
Tabela 30. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2016 r.	59
Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2016 r.	59
Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016	60
Tabela 33. Organizacje pozarządowe w gminie w 2016 roku	61
Tabela 34. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2016 r.	63
Tabela 35. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016	67
Tabela 36. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016	67
Tabela 37. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	68
Tabela 38. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	69
Tabela 39. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	73
Tabela 40. Wykaz jednostek i liczba osób, którym udzielono wsparcia z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	73
Tabela 41. Lokalny rynek napojów alkoholowych w gminie w latach 2014-2016	74
Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2014-2016 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	75
Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w 2016 r.	77

Tabela 44. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2014-2016	81
Tabela 45. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2014-2016	82
Tabela 46. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2015/2016.....	88
Tabela 47. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy	88
Tabela 48. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2014-2016	94
Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2016	97
Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2014-2016	98
Tabela 51. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom gminy w latach 2014-2016	98
Tabela 52. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wisznia Mała na lata 2017-2022.....	126

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia infrastrukturę oświatową w gminie?	33
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pan jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie?.....	34
Wykres 3. Czy oferta opieki w żłobkach w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	34
Wykres 4. Czy oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	35
Wykres 5. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?	37
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?	43
Wykres 7. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?.....	47
Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	49
Wykres 9. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uświadczniają się w gminie?.....	64
Wykres 10. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?.....	65
Wykres 11. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	66
Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	71
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	80
Wykres 14. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?	80
Wykres 15. Czy nierówność szans kobiet i mężczyzn to wg Pani/Pana problem społeczny?	83
Wykres 16. Jakie grupy mieszkańców gminy Pani/Pana zdaniem są lub mogą być najbardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?.....	84
Wykres 17. Czy uważa Pan/Pani, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?..	85
Wykres 18. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	92
Wykres 19. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci?	93
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	96
Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych?	99
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?	100
Wykres 23. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii....	127